

**UCHWAŁA NR XXIX/205/22
RADY GMINY SIDRA**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023- 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559, poz. 1005, poz. 1079, poz. 1561), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a, 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119, poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 24, poz. 218, poz. 1700, poz. 2185), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 oraz z 2022 r. poz. 763, poz. 764, poz. 1700 i poz. 1812) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuję się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023- 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sidra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jerzy Bohdan

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE SIDRA NA LATA 2023- 2026

I. Wprowadzenie

Lata 2023- 2026 będą okresem realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym zwanego dalej „Gminnym programem” jak i również kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich.

Gminny program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem uzależnień na terenie gminy Sidra. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom kiedy to człowiek jest poddany presji otoczenia.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.), do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy

oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Ponadto art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, jako zadania własnego gminy, które obejmuje następujące przedsięwzięcia:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie gminy Sidra w postaci uchwalonego przez Radę Gminy Gminnego programu na lata 2023- 2026.

II. Podstawy prawne programu

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.);
- 3) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.);
- 4) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- 5) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 z późn. zm.);
- 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642);
- 7) uchwała Nr III/23/18 Rady Gminy Sidra z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sidra na lata 2019-2028;
- 8) uchwały Nr XVI/108/20 Rady Gminy Sidra z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

III. Diagnoza stanu problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych na terenie gminy Sidra

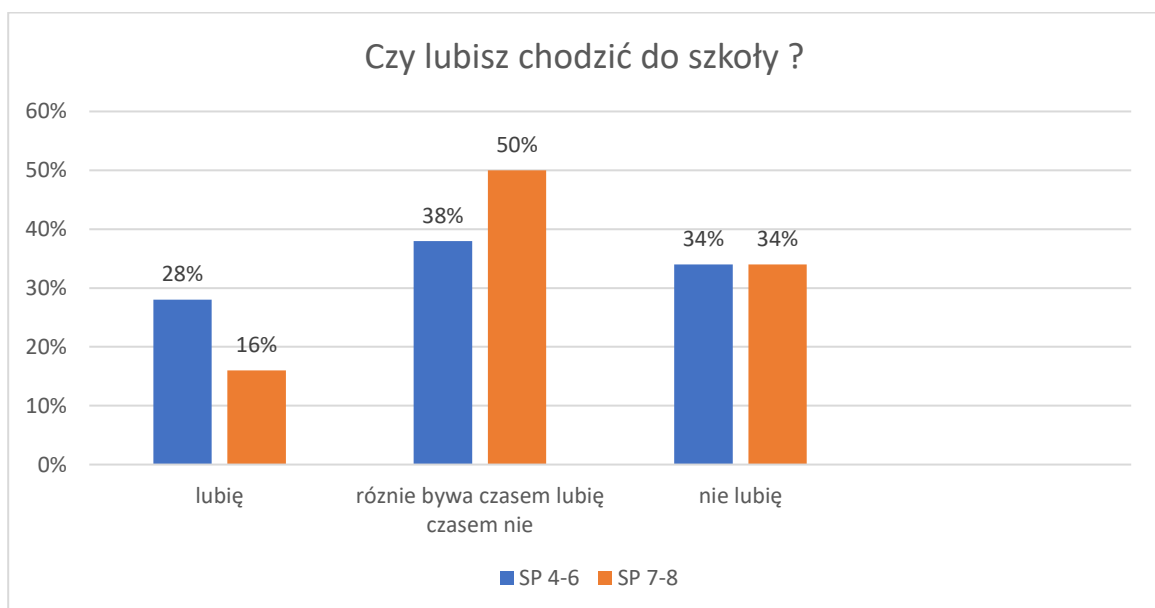
Diagnoza problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych w Gminie Sidra została oparta na wynikach badań ankietowych skonstruowanych specjalnie do tego celu. Ankiety anonimowe do wypełnienia zostały przekazane Szkołom Podstawowym na terenie Gminy Sidra, mieszkańcom społeczności lokalnej oraz sprzedawcom alkoholu na terenie gminy. Do opracowania diagnozy posłużyły również wyniki badania źródeł zastanych (dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Komisariatu Policji w Dąbrowie Białostockiej).

1. Zjawisko występowania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy rówieśniczej i uzależnień behawioralnych w środowisku młodzieży

W celu uzyskania informacji o problemie alkoholowym, narkomanii, przemocy rówieśniczej i uzależnień behawioralnych w środowisku młodzieży szkolnej zostały rozesłane ankiety do szkół podstawowych na terenie Gminy Sidra. Badaniem zostały objęte klasy 4- 6 i 7-8. Przeprowadzone badania pozwoliły dokonać diagnozy w w/w zakresie oraz uzyskać informacje o dalszych przedsięwzięciach.

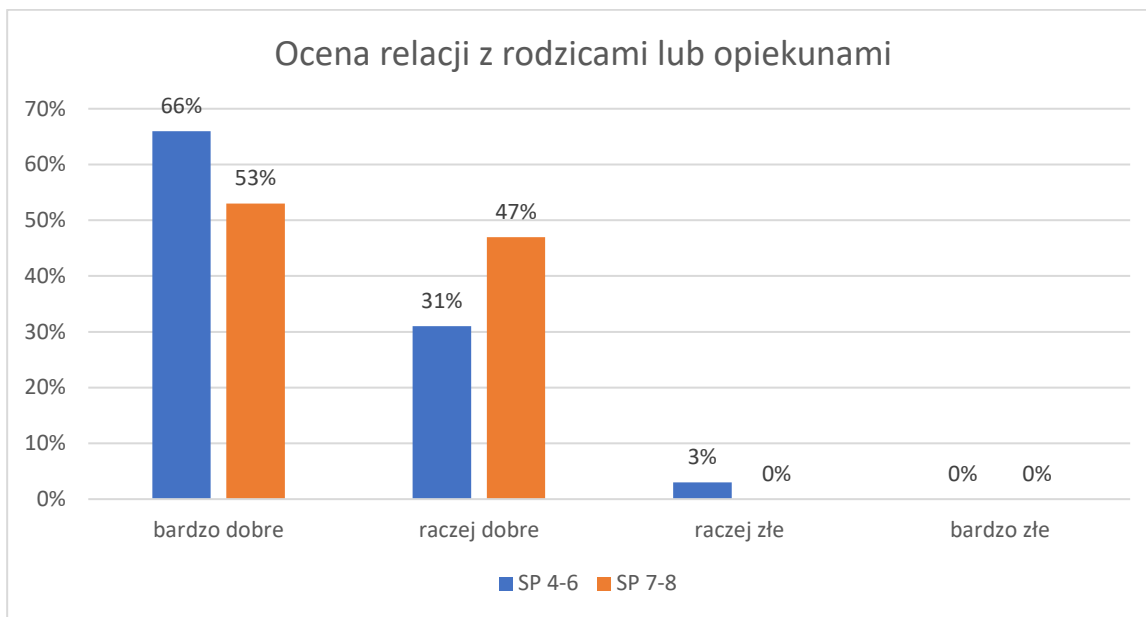
W pierwszej kolejności uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

Na wstępie uczniowie zostali zapytani o to, czy lubią chodzić do szkoły. 28% uczniów klas 4-6 odpowiedziało, że lubi. 38% badanych, że różnie bywa, czasem lubię czasem nie. 34% nie lubi. Jeśli chodzi o uczniów klas 7-8 wyniki przedstawiają się następująco: 16% uczniów odpowiedziało, że lubi. 50% badanych, że różnie bywa, czasem lubię czasem nie. 34% nie lubi.

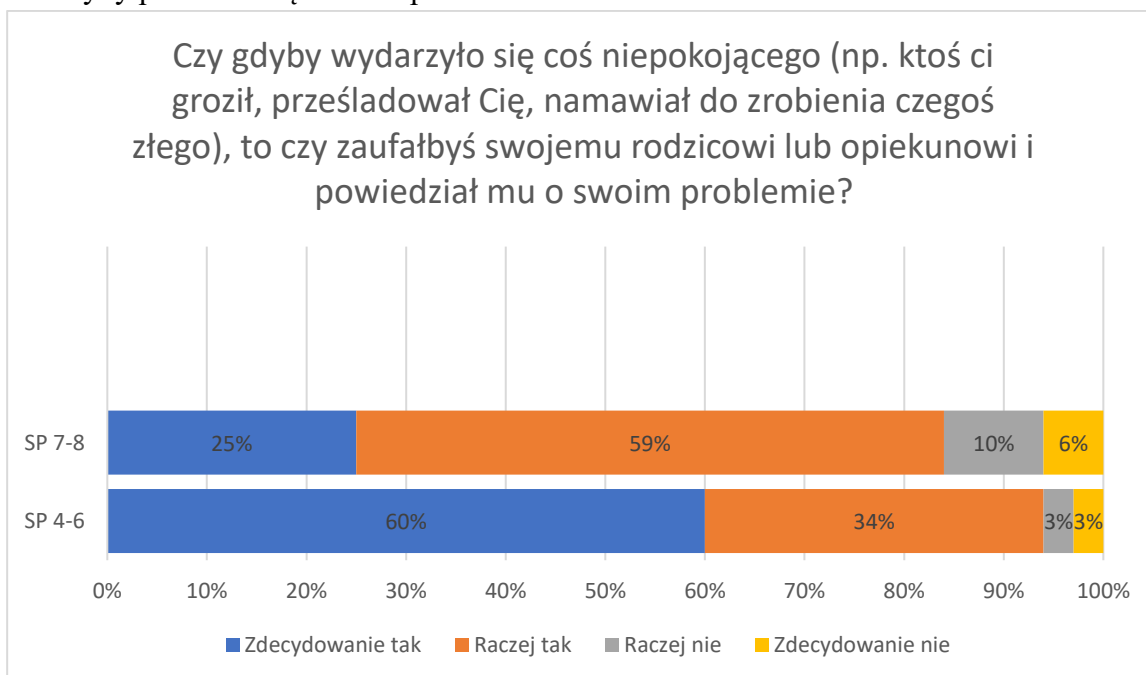


Czynnikami chroniącymi przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są nie wątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy. Uczniowie z terenu Gminy Sidra deklarują w większości bardzo dobre lub raczej dobre

relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 97%; SP 7-8 łącznie 100%. Należy zauważyć, że rozkład wyników, wbrew oczekiwaniom, wraz z wiekiem nie ulega znacznym zmianom- najstarsi uczniowie oceniają relacje z rodzicami lub opiekunami, podobnie jak uczniowie klas młodszych, jako mocne i zażyłe. Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic- nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.



Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. Łącznie 94% uczniów klas młodszych, 84% uczniów klas starszych chciałyby podzielić się swoimi problemami z rodzicami.

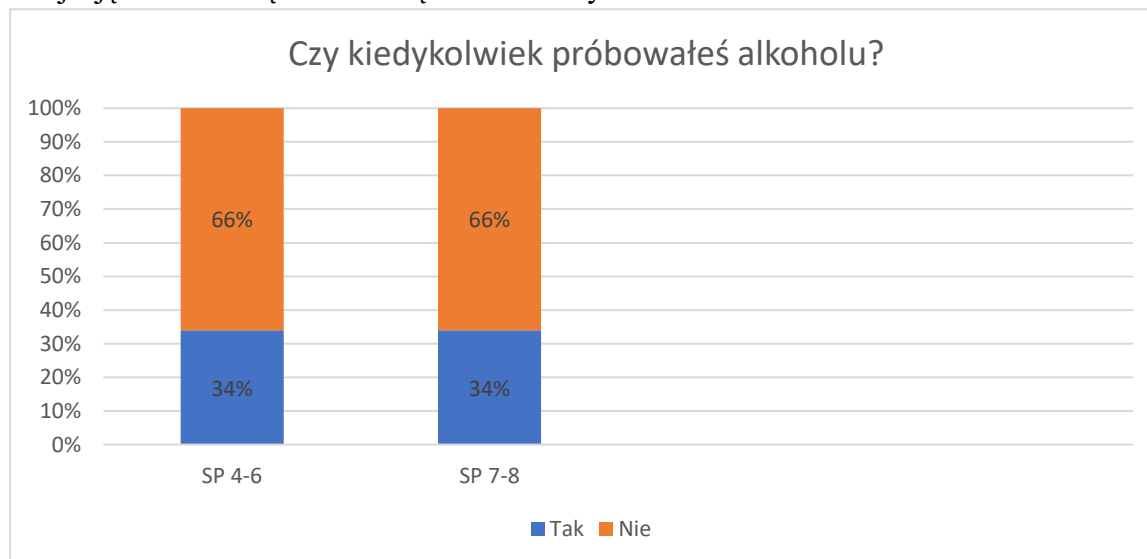


Następnie zadaliśmy uczniom podobne pytanie z tym, że tym razem grupą dorosłych, co do których uczniowie mieli się ustosunkować w kontekście odczuwanego poziomu zaufania, byli nauczyciele. Wraz z wiekiem uczniów on spada. Dzieci i młodzież gminy Sidra rzadziej po poradę czy pomoc zgłosiliby się do nauczyciela niż do rodzica. Nadal jednak wyniki uzyskane w tej kwestii można uznać za relatywnie satysfakcjonujące: łącznie odpowiednio 88% uczniów klas 4-6; 53% uczniów klas 7-8 obdarzyłoby zaufaniem pedagogów.

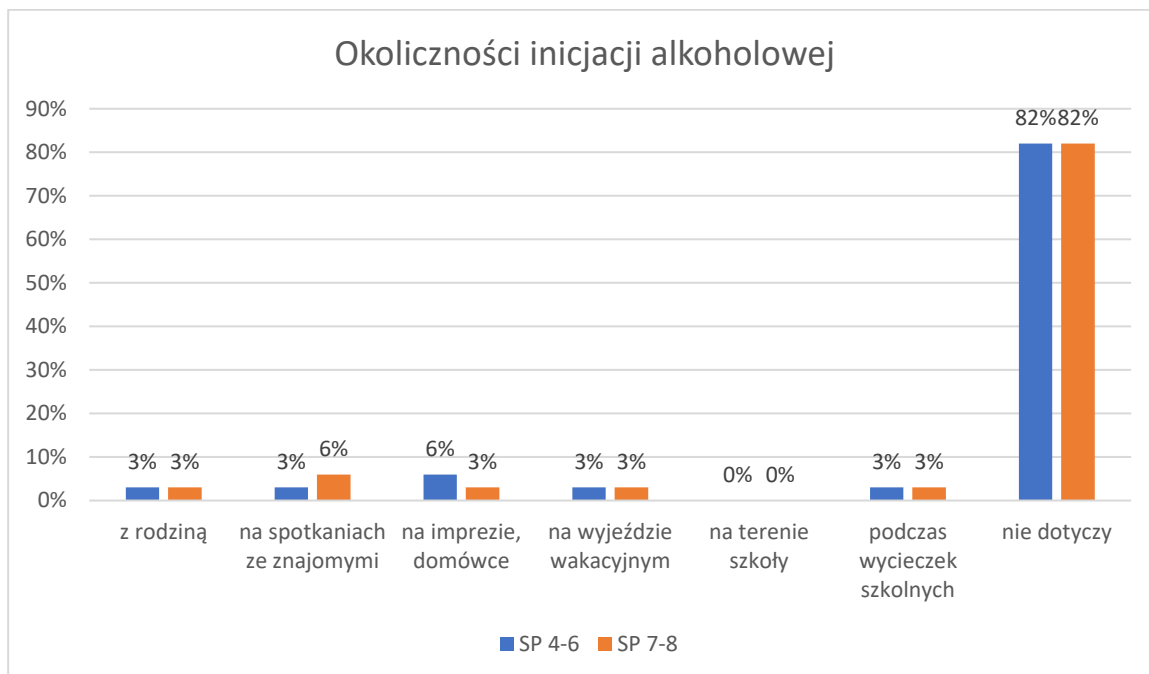


Substancje psychoaktywne Alkohol

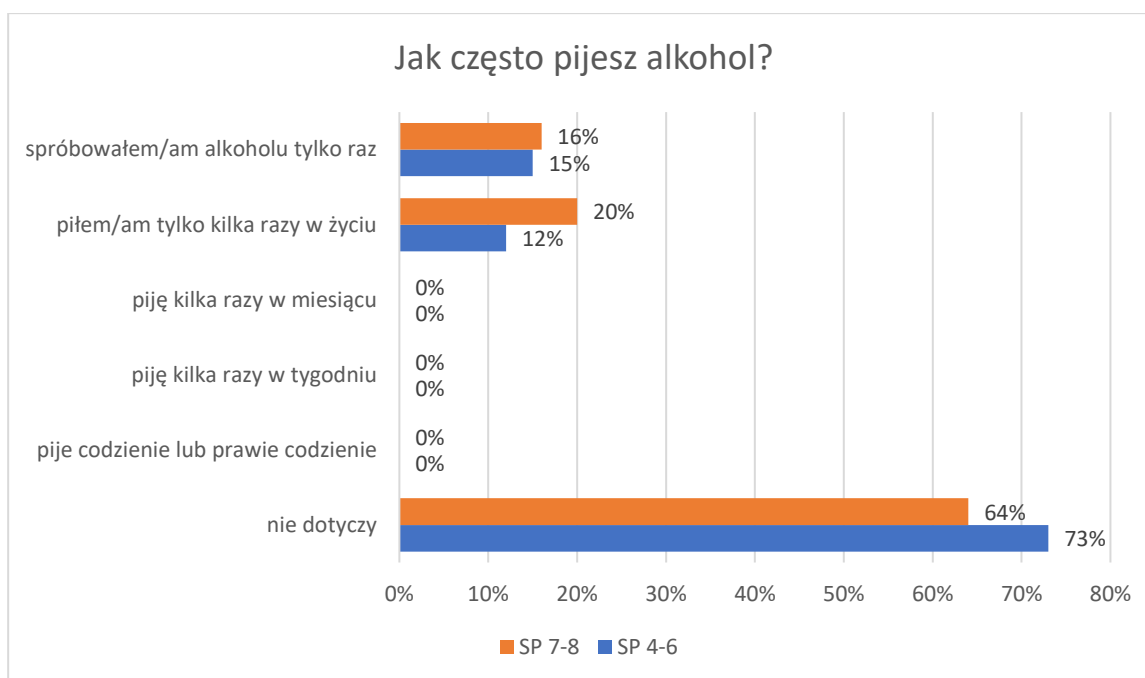
Inicjację alkoholową ma za sobą: 34% badanych uczniów klas 4-6 i 34% uczniów klas 7-8.



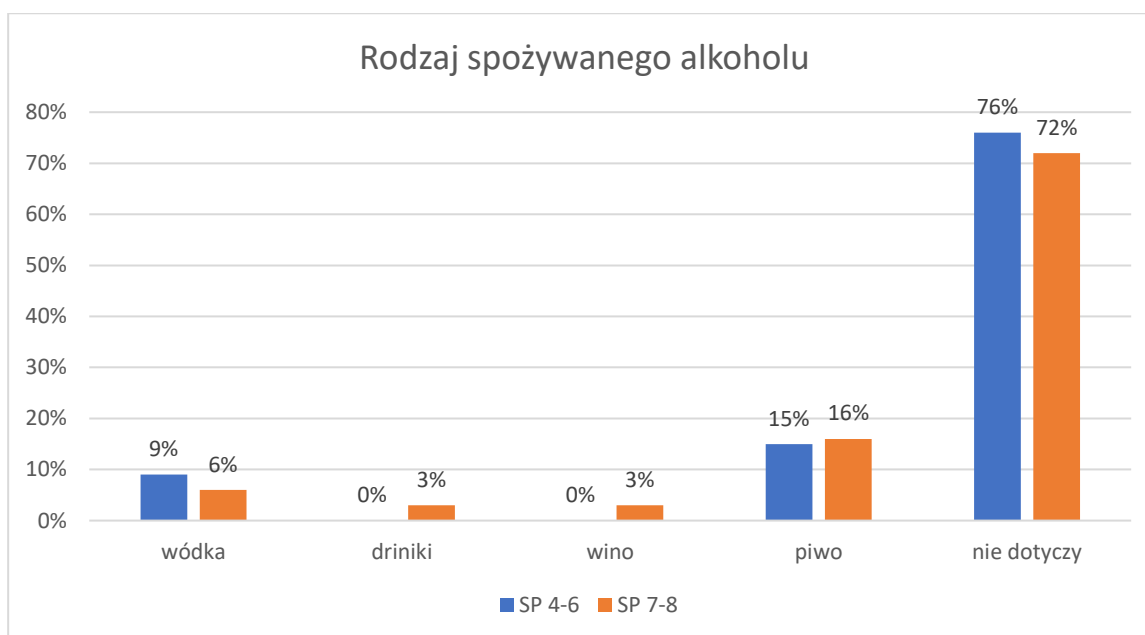
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów młodszych klas jak i starszych są spotkania ze znajomymi (SP 4-6- 3%, SP 7-8- 6%) oraz imprezy, domówki, wyjazdy wakacyjne, wycieczki szkolne, z rodziną (SP 4-6- na imprezie, domówce-6 % pozostałe- 3%, SP- 7-8- po 3%). Aczkolwiek, większość badanych wskazywała, że to pytanie ich nie dotyczy SP 4-6- 82 %, SP 7-8- 82%. Powyższe wyniki wydają się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest, to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczycieli czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.



Oprócz okoliczności inicjacji zbadano również jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. Aż 73% uczniów klas młodszych, wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. 15% zadeklarowało, że spróbowało alkoholu tylko raz oraz 12% przyznało się do kilkukrotnego spożycia alkoholu. Natomiast w grupie uczniów klas 7-8- 64% wykazało, że pytanie to ich nie dotyczy. Wśród uczniów klas 7-8 najczęściej pojawiały się dwie kategorie odpowiedzi, które odnosiły się do jednorazowego (16%) oraz kilkukrotnego spożycia alkoholu (20%).

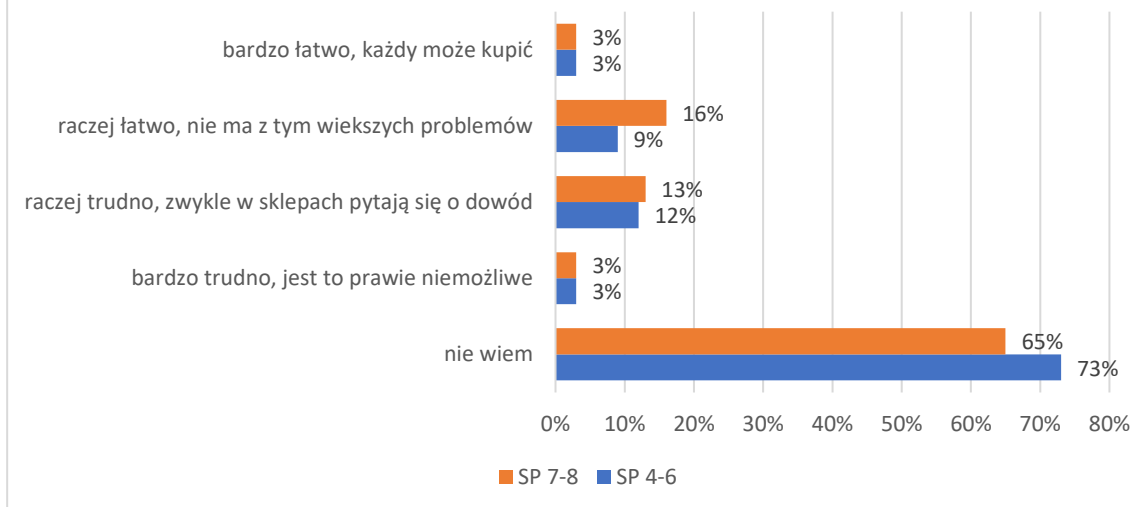


W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie najczęściej sięgali po piwo (SP 4-6- 15%, SP 7-8- 16%) oraz wódkę (SP 4-6 9%, SP 7-8- 6%).



Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 73% uczniów klas SP 4-6, 65% uczniów klas SP 7-8 nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r. ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.

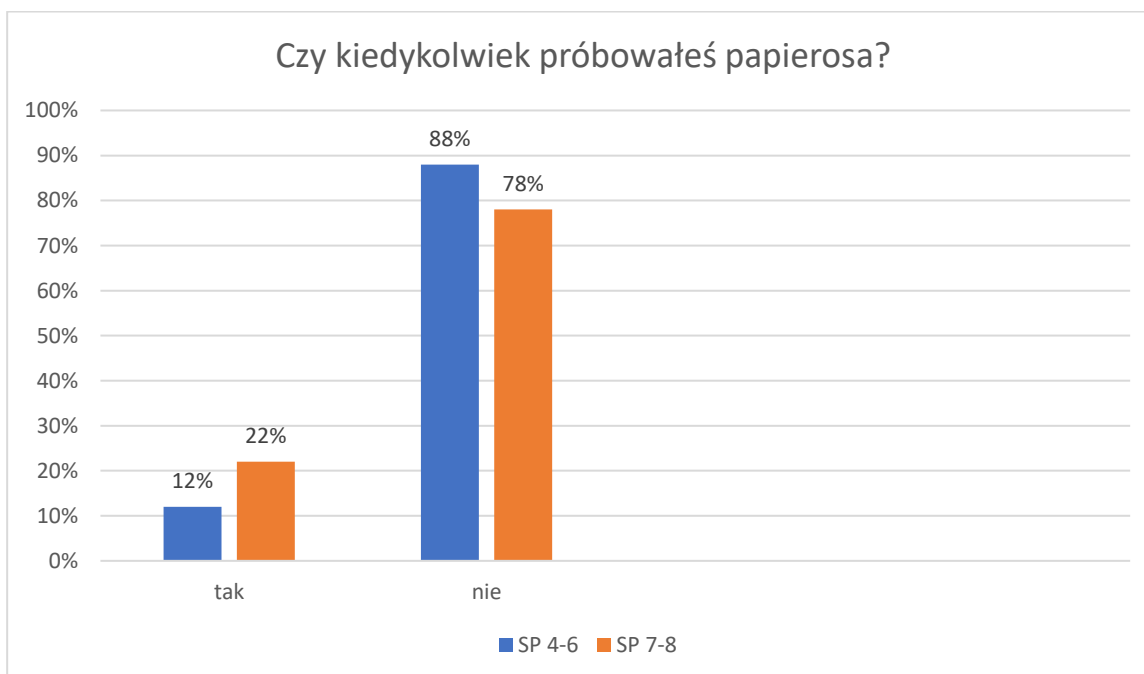
Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?



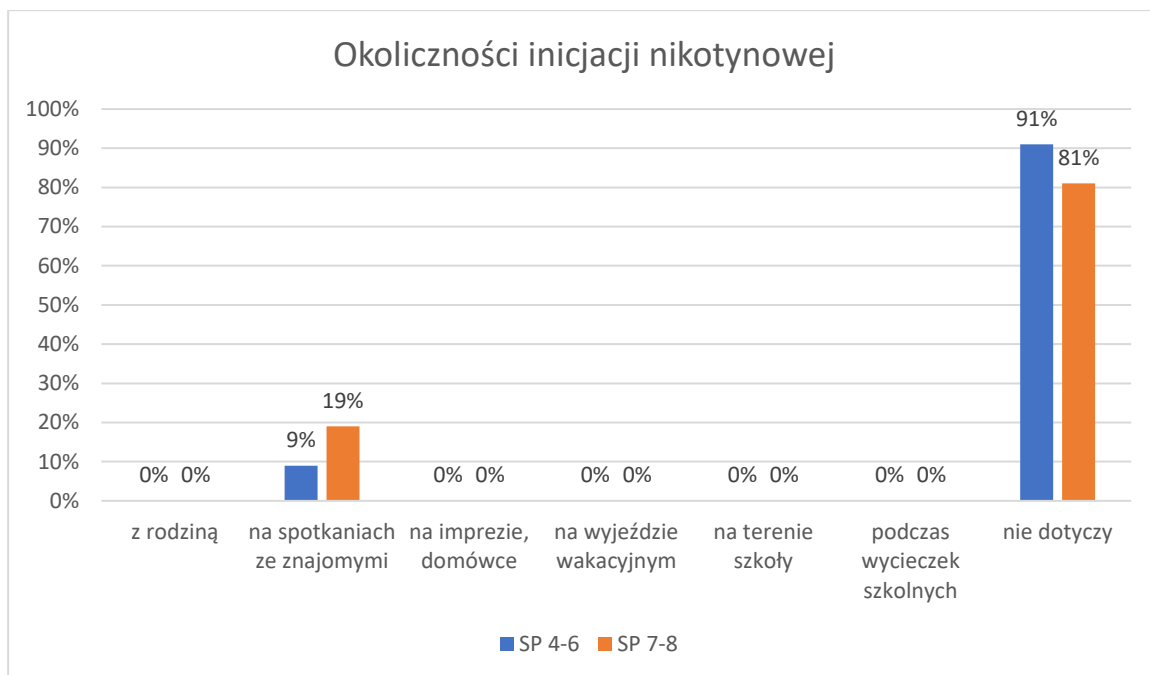
Substancje psychoaktywne papierosy

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów z gminy Sidra, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. Inicjację nikotynową ma za sobą 12% uczniów SP 4-6, 22% uczniów klasy 7-8.

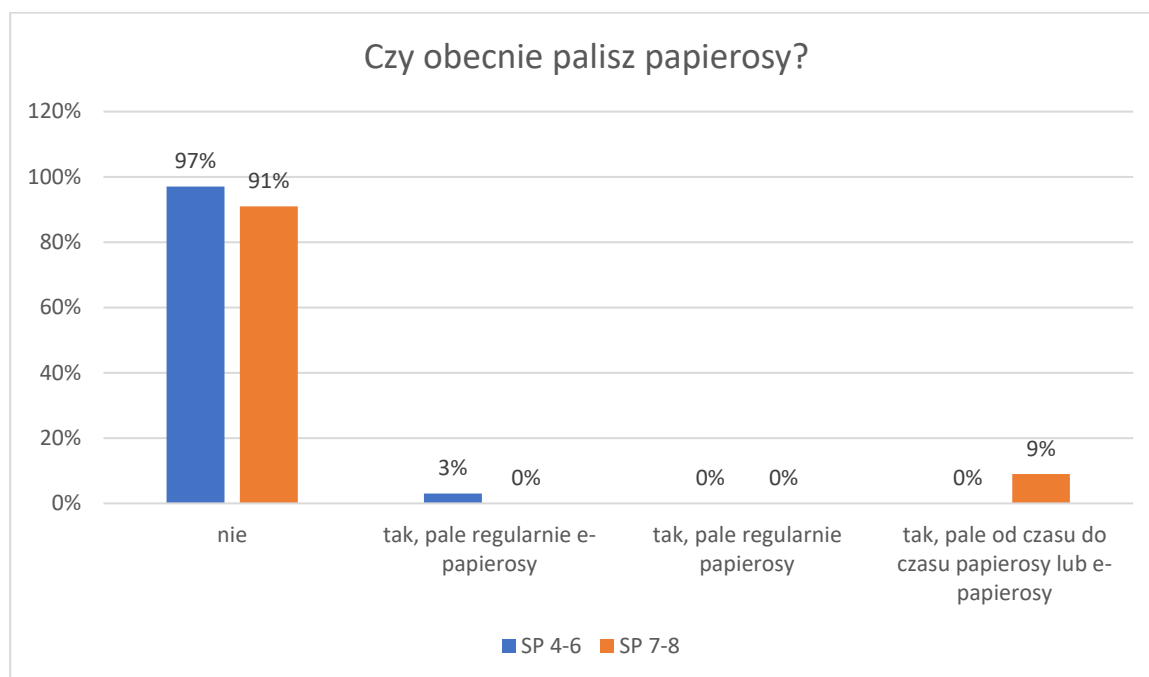
Czy kiedykolwiek próbowałeś papierosa?



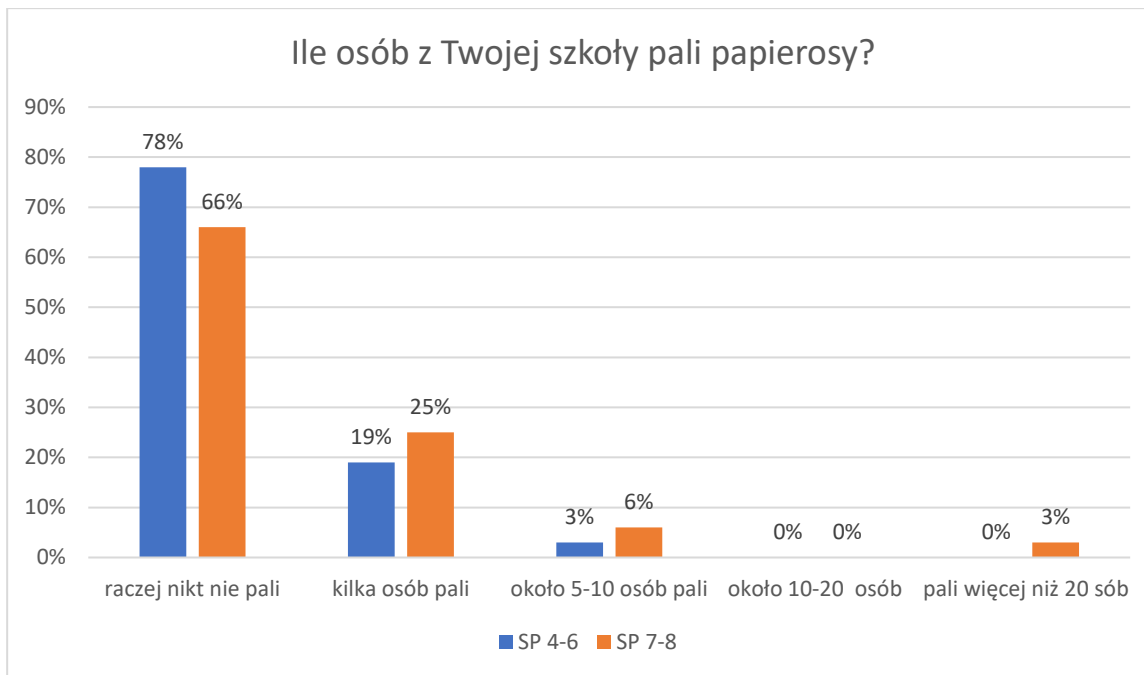
Najczęściej wskazaną przez uczniów okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SP 4-6- 9%, SP 7-8- 19%).



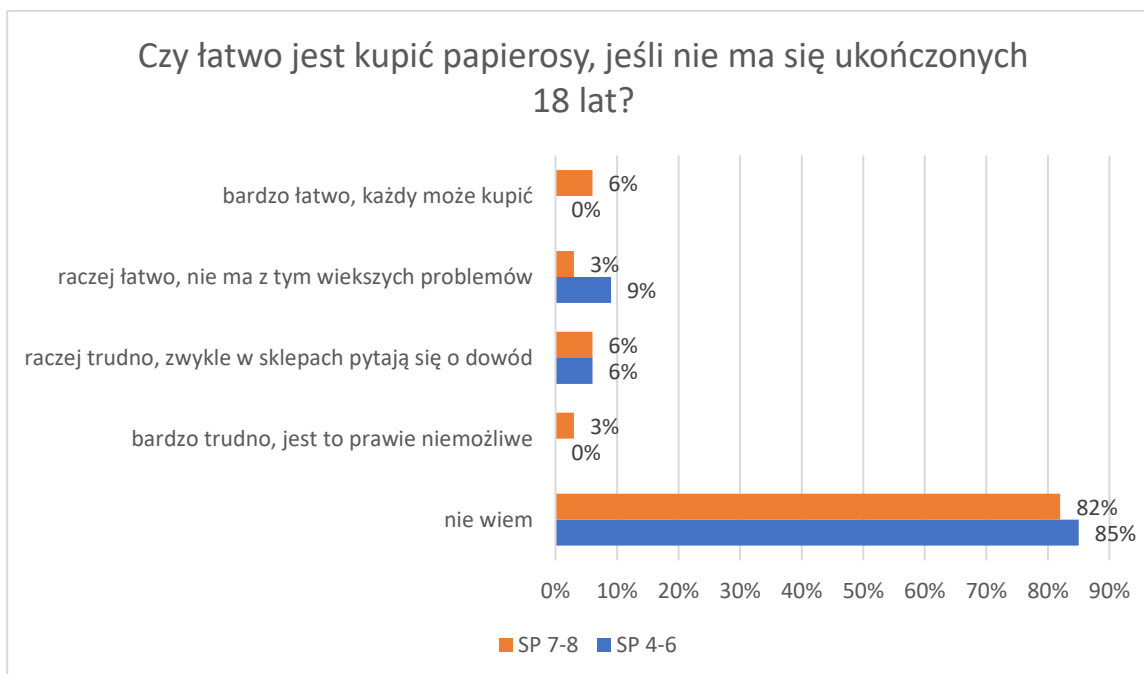
Większość uczniów z gminy Sidra, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6- 97%, SP 7-8- 91%).



Uczniowie młodszych klas prawie w większości oceniają, że ich koledzy raczej nie palą lub pali tylko kilka osób (łącznie 97 %). Podobnie kształtują się wyniki wśród starszych uczniów łącznie 91%.

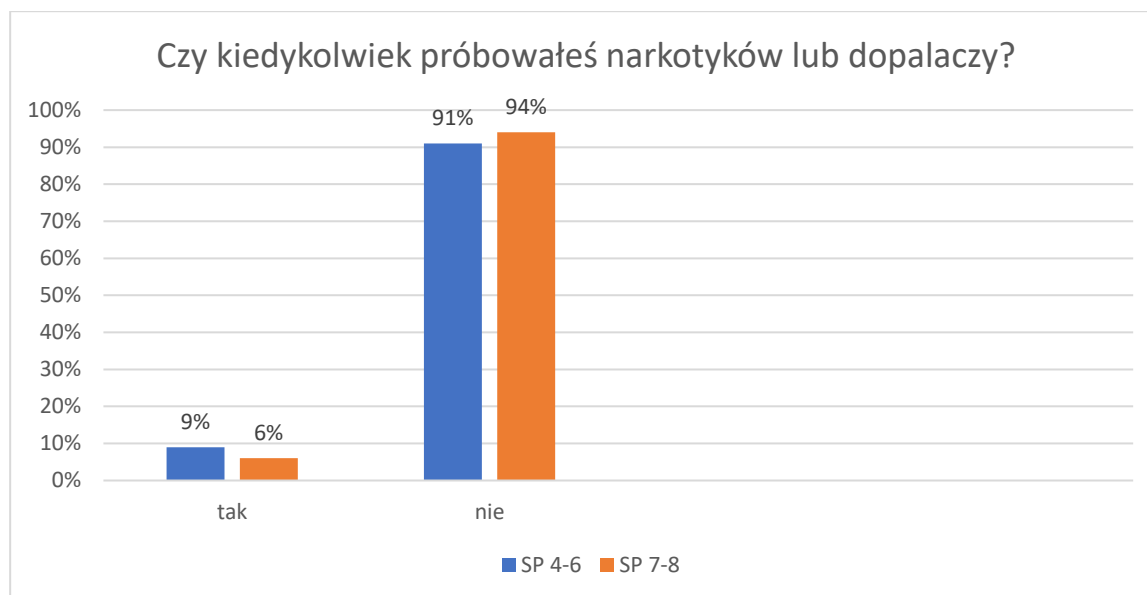


W kolejnym pytaniu uczniowie udzielili odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Większość uczniów najmłodszych klas podstawowych nie znało odpowiedzi na to pytanie (SP 4-6-85 %). Podobnie przedstawia się wynik wśród starszych uczniów SP 7-8- 82% nie znało odpowiedzi na to pytanie.



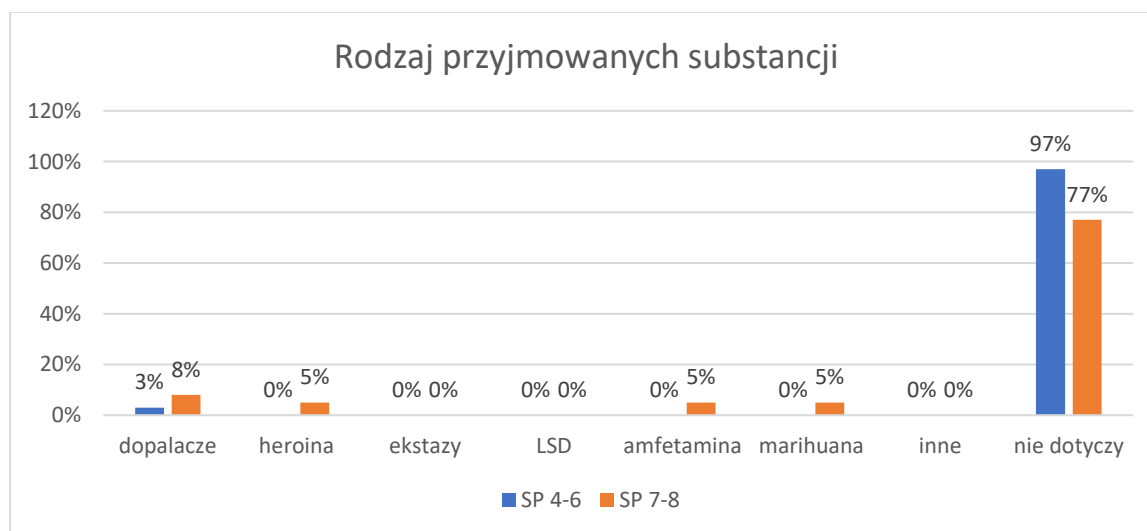
Substancje psychoaktywne narkotyki dopalacze

Część uczniów klas 4-6 (9 %) i klas 7-8 (6%) ma już za sobą inicjację narkotykową.

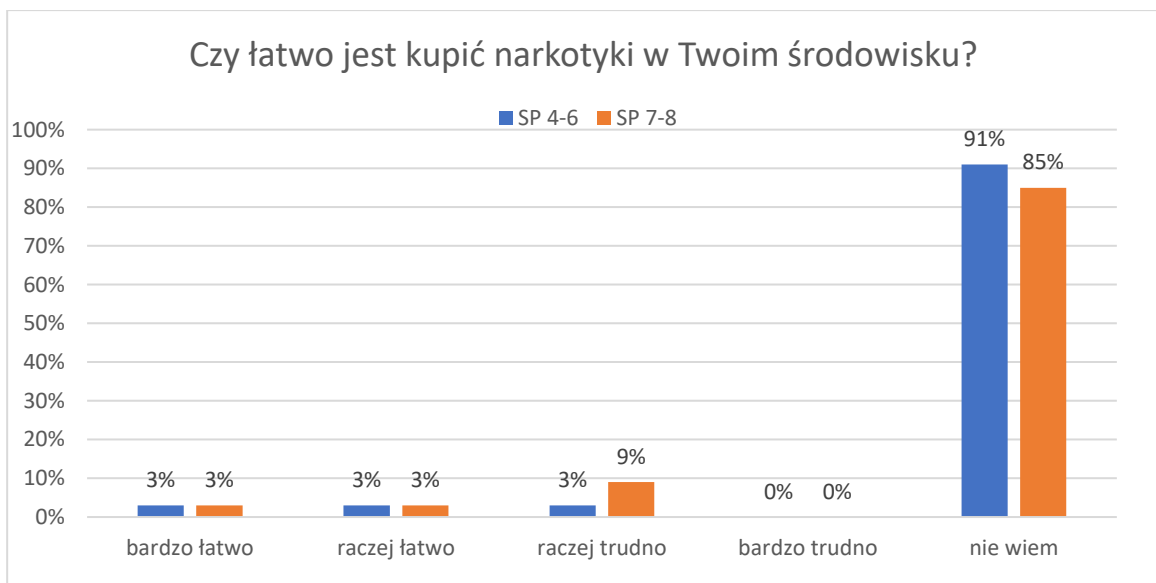
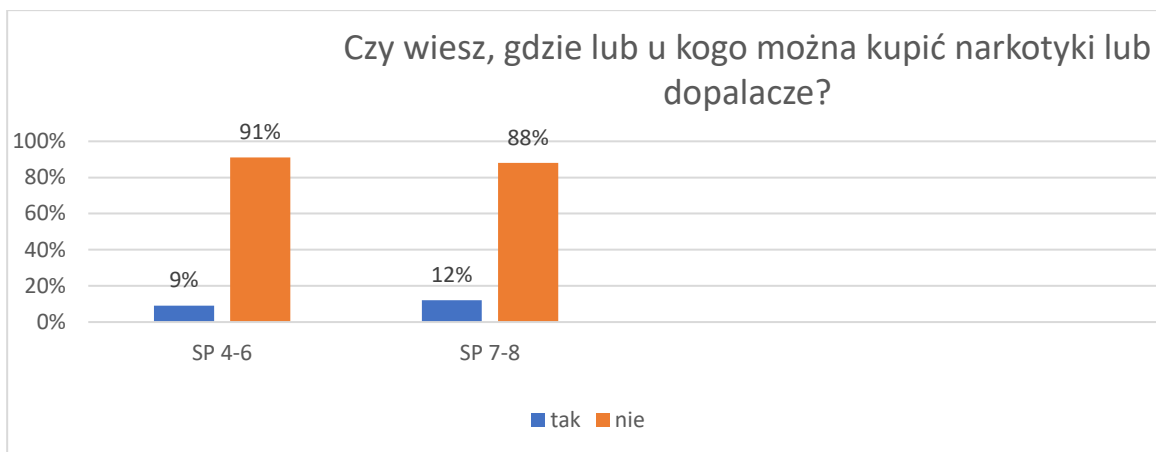


Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie w większości deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy (98%).

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami głównie (uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź) SP 7-8 dopalacze- 8%, heroína, amfetamina, marihuana- 5%. Natomiast jeśli chodzi o uczniów klas 4-6 zadeklarowano dopalacze-3 %. Powyższe wartości jednak odzwierciedlają pojedyncze deklaracje uczniów, ponieważ zdecydowana większość badanych wskazała, że ten problem ich nie dotyczy.



Poniższe wykresy przedstawiają wiedzę na temat źródeł pozyskiwania narkotyków i dopalaczy. Zdecydowana większość uczniów (SP 4-6- 91%, SP 7-8- 88%) nie wie gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.



Postawy wobec substancji psychoaktywnych

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zostały zamieszczone poniżej.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 4-6

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	26%	31%	12%	31%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	3%	19%	22%	56%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	56%	8%	2%	34%

To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	3%	9%	18%	70%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	25%	22%	16%	37%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	22%	12%	22%	44%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	6%	3%	23%	68%
Od dopalaczy można się uzależnić tak samo jak od narkotyków.	44%	19%	6%	31%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem to się nie uzależni.	22%	9%	22%	47%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	6%	3%	31%	60%

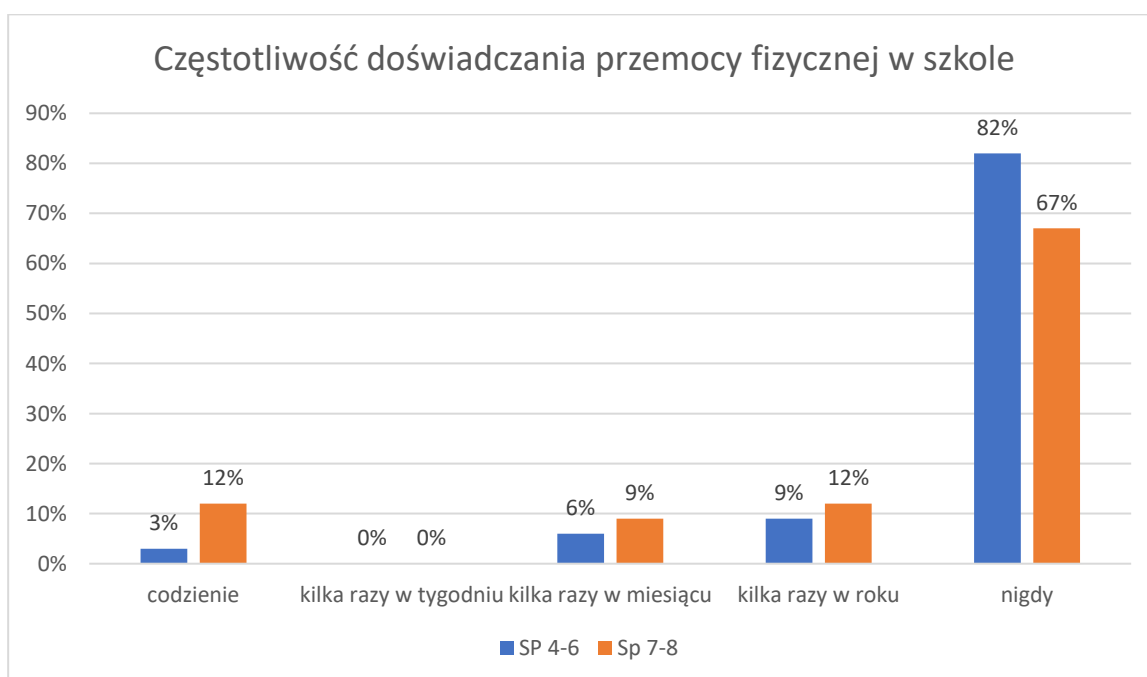
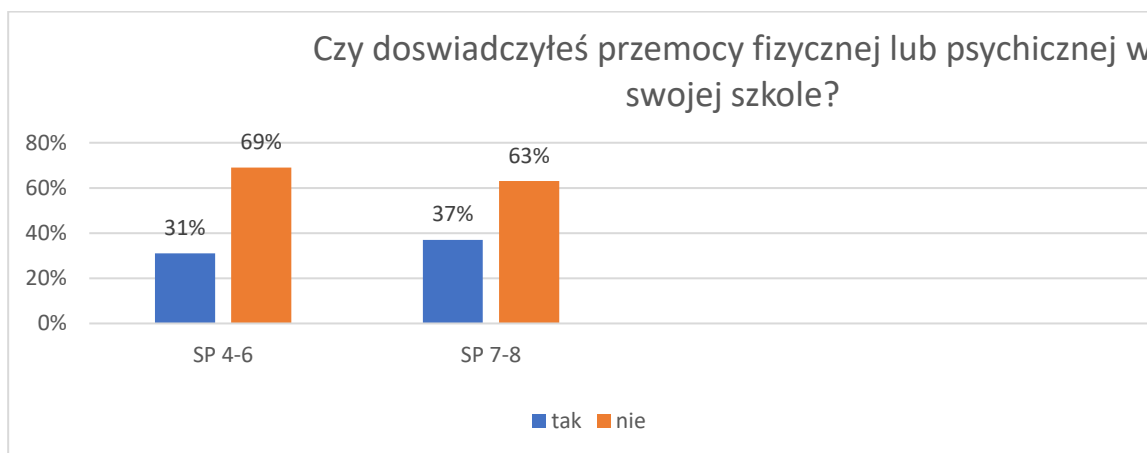
Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 7-8

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	15%	60%	19%	6%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	25%	31%	28%	16%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	25%	25%	22%	28%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	9%	25%	28%	38%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	16%	22%	25%	37%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	9%	28%	38%	25%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	15%	15%	18%	52%
Od dopalaczy można się uzależnić tak samo jak od narkotyków.	38%	50%	9%	3%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem to się nie uzależni.	9%	15%	56%	20%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	9%	6%	41%	44%

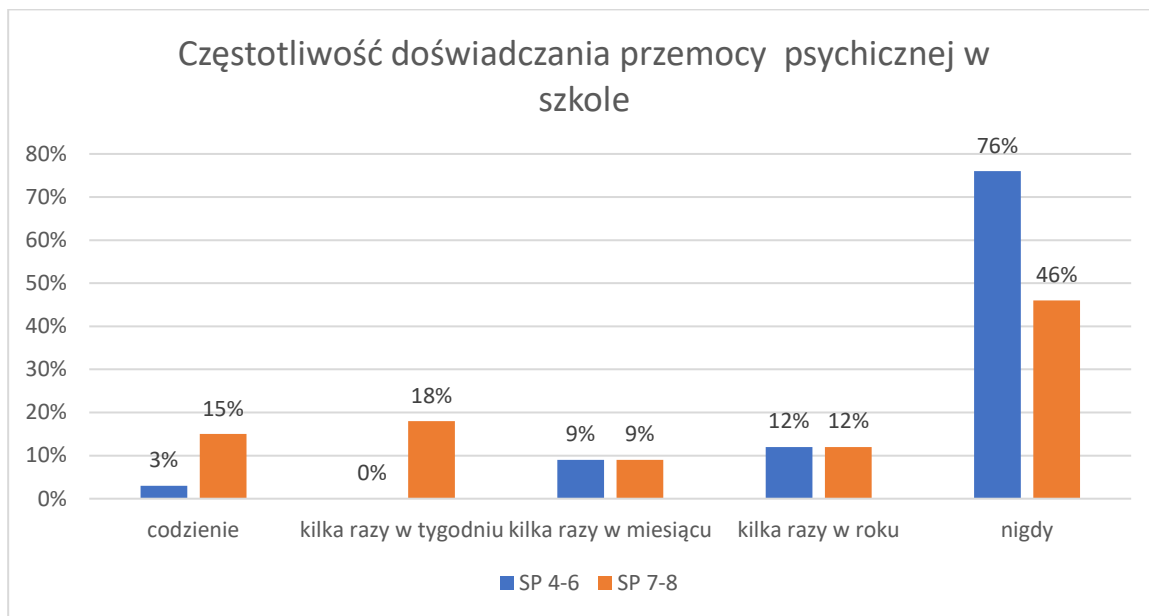
Przemoc w szkole

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w gminie Sidra pozwalają przyjrzeć się dokładniej zjawisku agresji w środowiska szkolnym na terenie gminy. W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczenie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

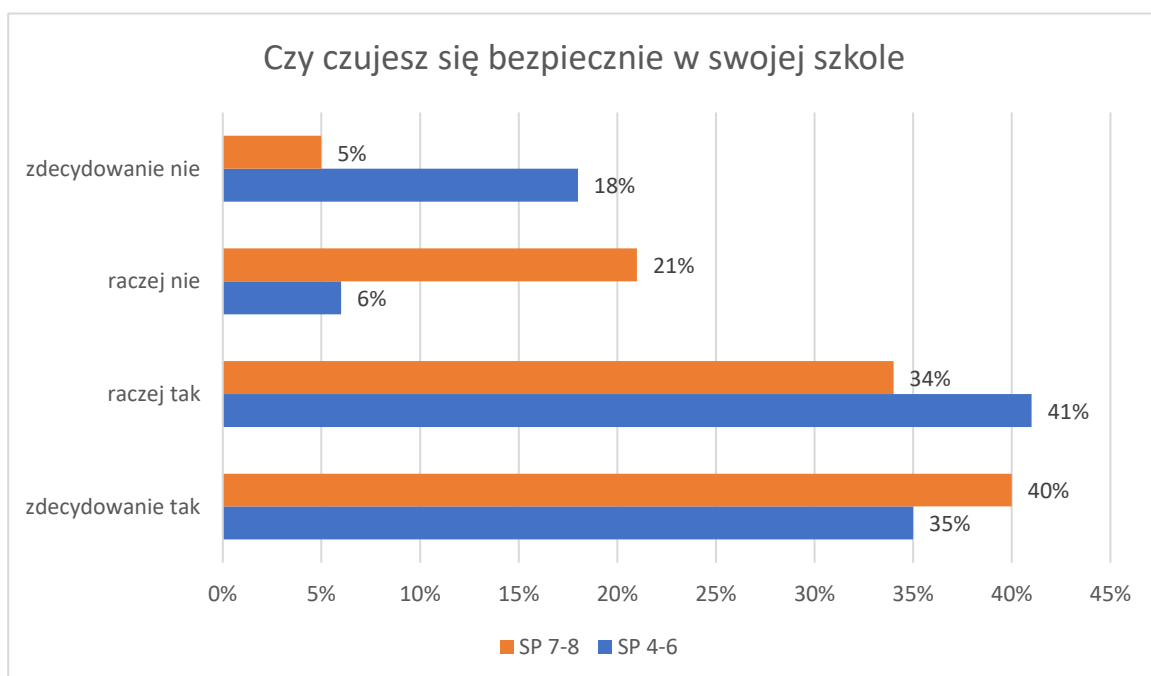
Spora część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy fizycznej lub psychicznej doświadczanej ze strony innych uczniów. (69% 4-6 SP, 63% 7-8 SP). Natomiast niepokojące, wydają się dane, że jest grupa uczniów, która przyznaje się, że codziennie doświadczają w szkole przemocy fizycznej (3% 4-6 SP, 12% 7-8 SP) oraz aż 6% uczniów klas 4-6 i 9% uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że z tą formą przemocy spotyka się kilka razy w miesiącu. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że we wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy fizycznej w szkole kilka razy w roku.

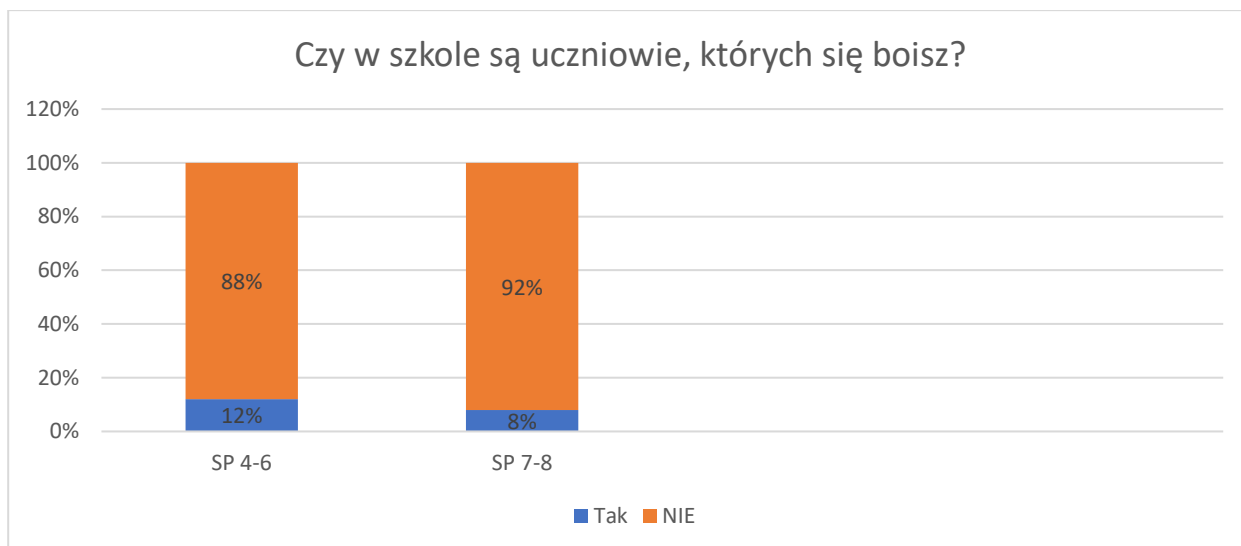


W przypadku doświadczenia przemocy psychicznej od innych uczniów szkoły odpowiedzi respondentów prezentują się podobnie jak w przypadku przemocy fizycznej.

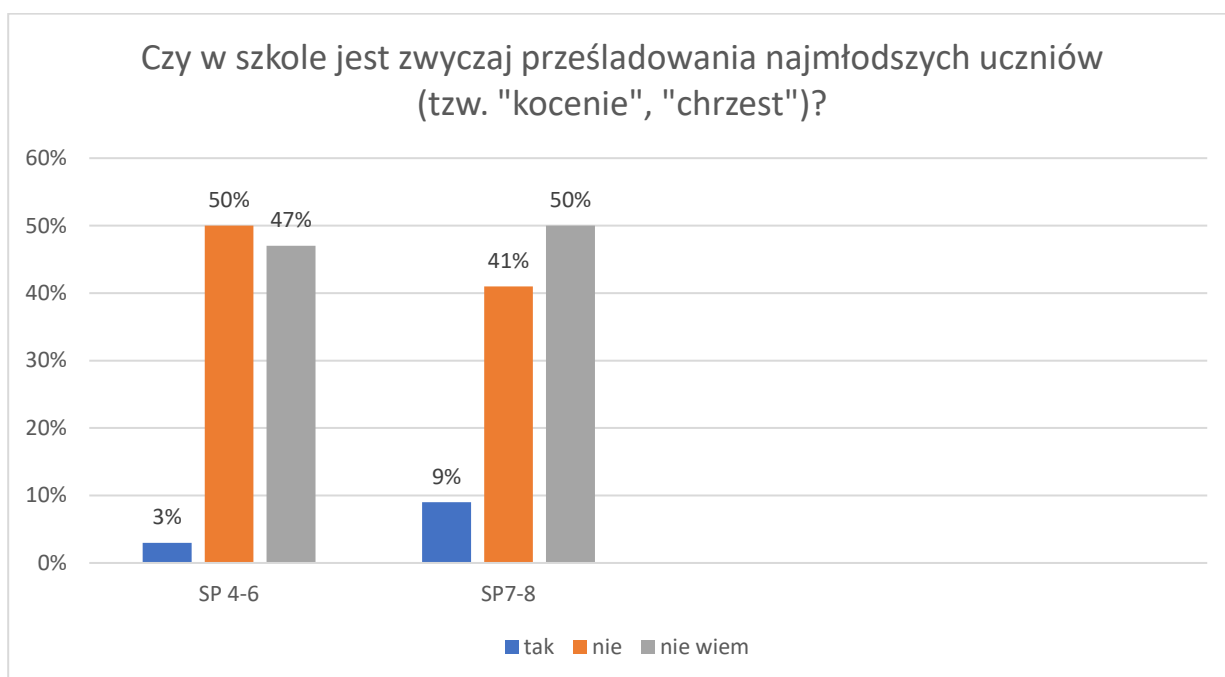


W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (łącznie: 4-6 SP- 76%, 7-8 SP-74%). W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. 12% uczniów klas młodszych i 8% uczniów klas starszych przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją.



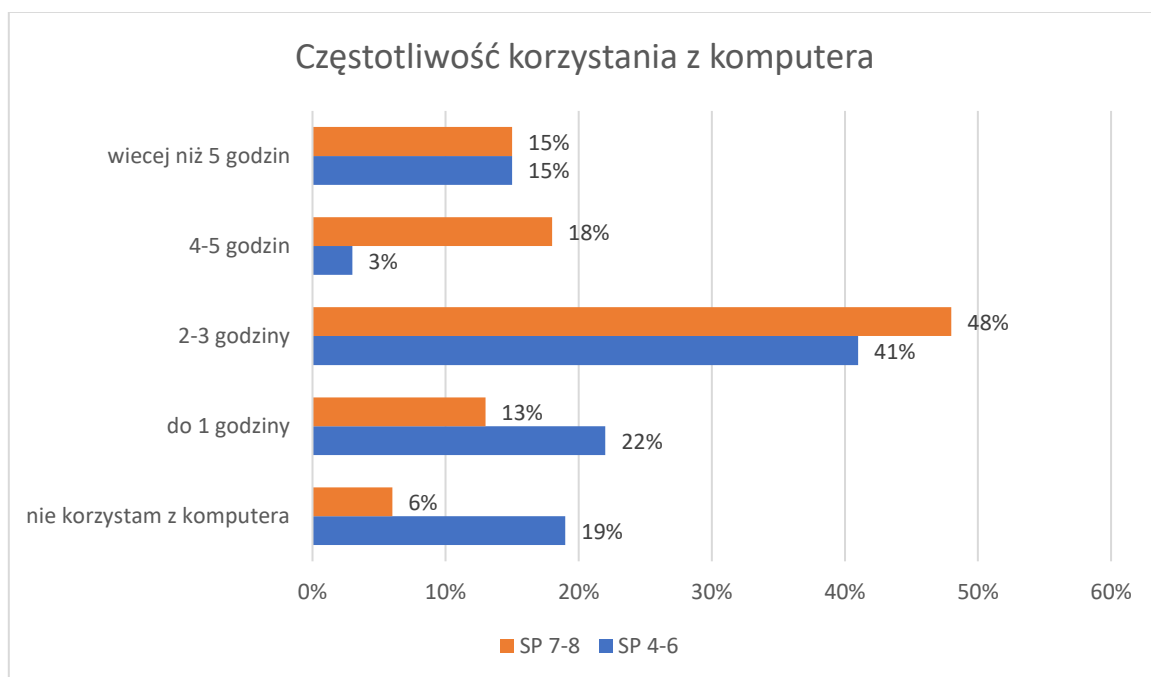


Z odpowiedzi udzielanych przez uczniów wynika, że w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów- przynajmniej to 3% uczniów SP 4-6, 9% uczniów SP 7-8.

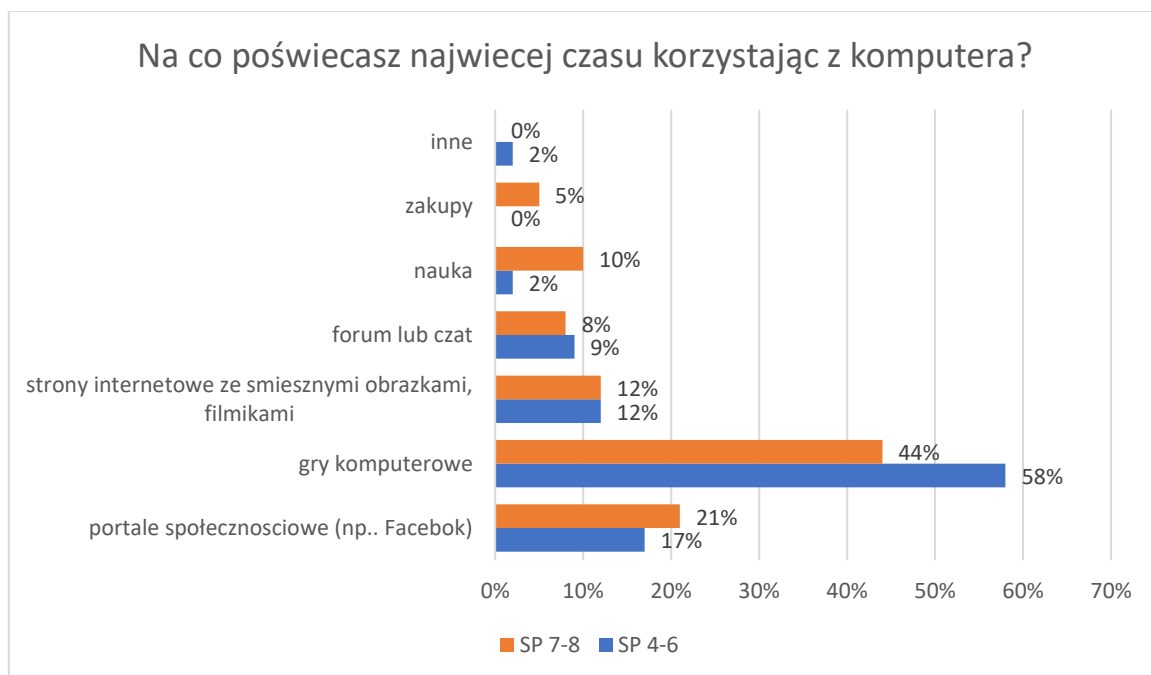


Uzależnienie od Internetu i cyberprzemoc

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera. Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6-41%, SP 7-8- 48%). Co niepokojące część uczniów spędza przed komputerem więcej niż 5 godzin dziennie (SP 4-6- 15%, SP 7-8- 15%). W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu.

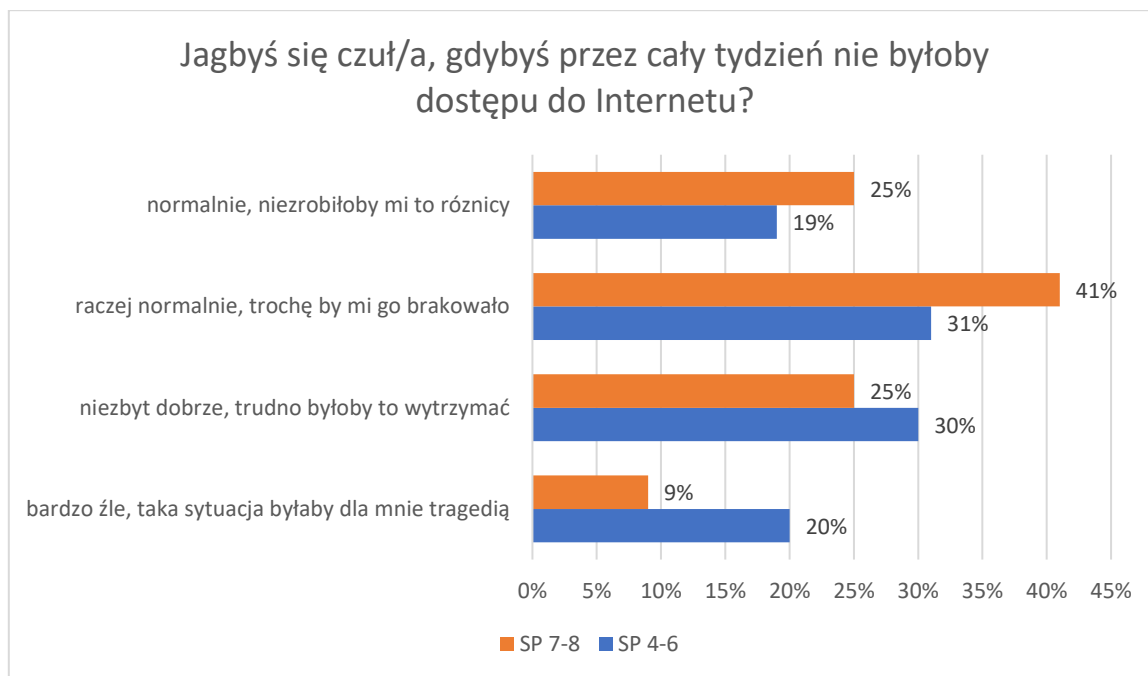


Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przed nim czas. Najbardziej popularnymi formami okazuje się być gry komputerowe (SP 4-6- 58%, SP 7-8- 44%) oraz portale społecznościowe (SP 4-6- 17%, SP 7-8- 21%), oraz na podobnym poziomie strony internetowe ze śmiesznymi obrazkami i filmami, fora lub czat.



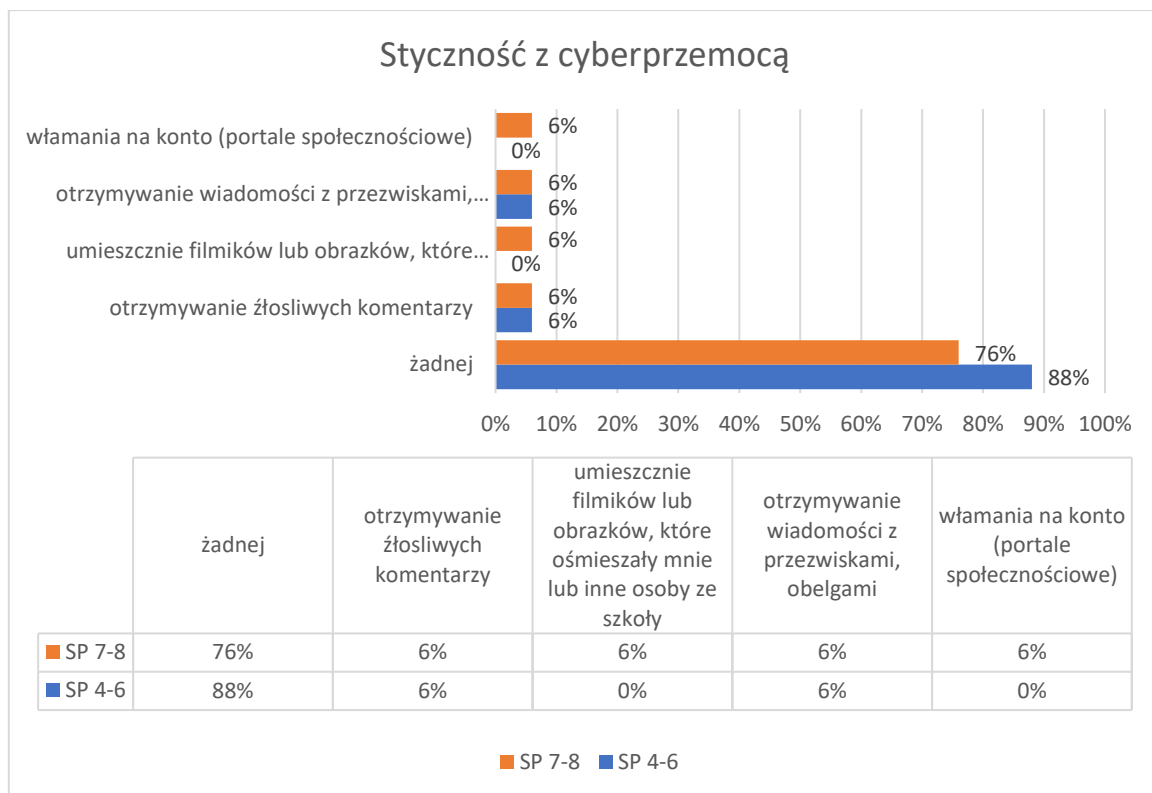
Łącznie 50% uczniów klas 4-6 i 66% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów także przyznaje, że odczuli by brak dostępu do Internetu (SP 4-6- 30%, SP 7-8- 25%). Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne,

że brak takiej możliwości odczuli by negatywnie (SP 4-6- 20%, SP 7-8- 9%). Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.



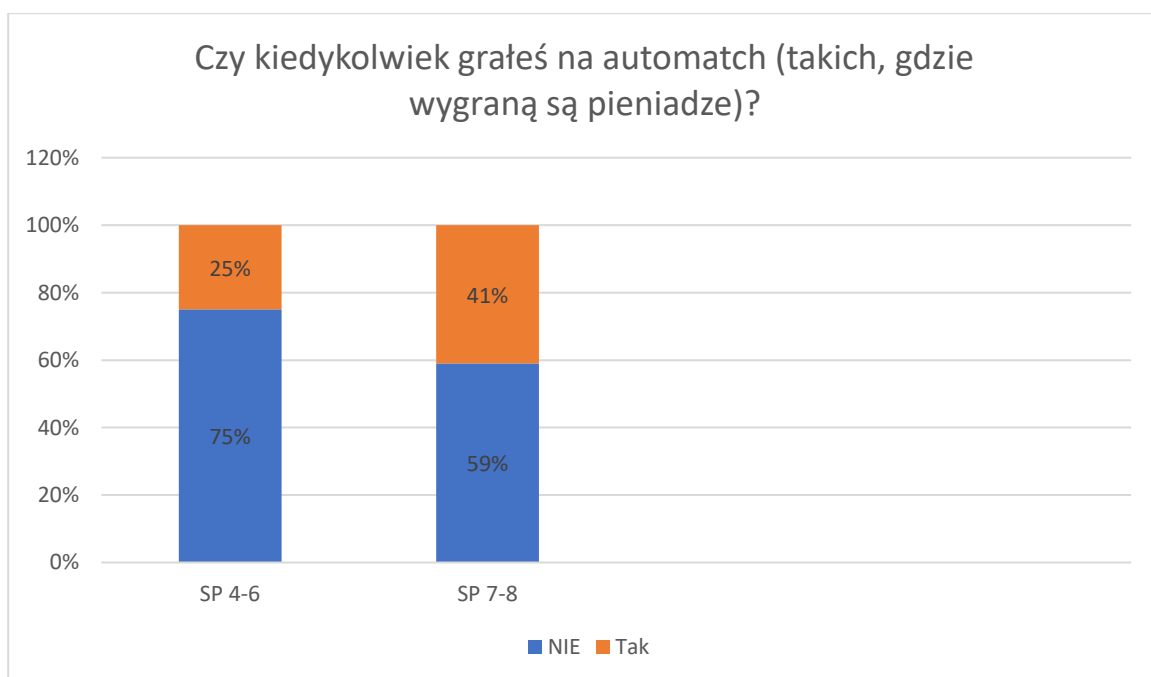
Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: cyberprzemocy, przestępstw internetowych, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą wśród uczniów. Wyniki badań wskazują, że uczniom w gminie Sidra nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

6% uczniów klas 4-6 i 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej- jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości. Uczniowie otrzymywali również wiadomości z obelgami (SP 4-6- 6%, SP 7-8- 6%) oraz doświadczyli włamania na konto (portale społecznościowe), umieszczana filmików lub obrazków, które ośmieszały ucznia lub inne osoby ze szkoły- 6% uczniowie klas starszych.

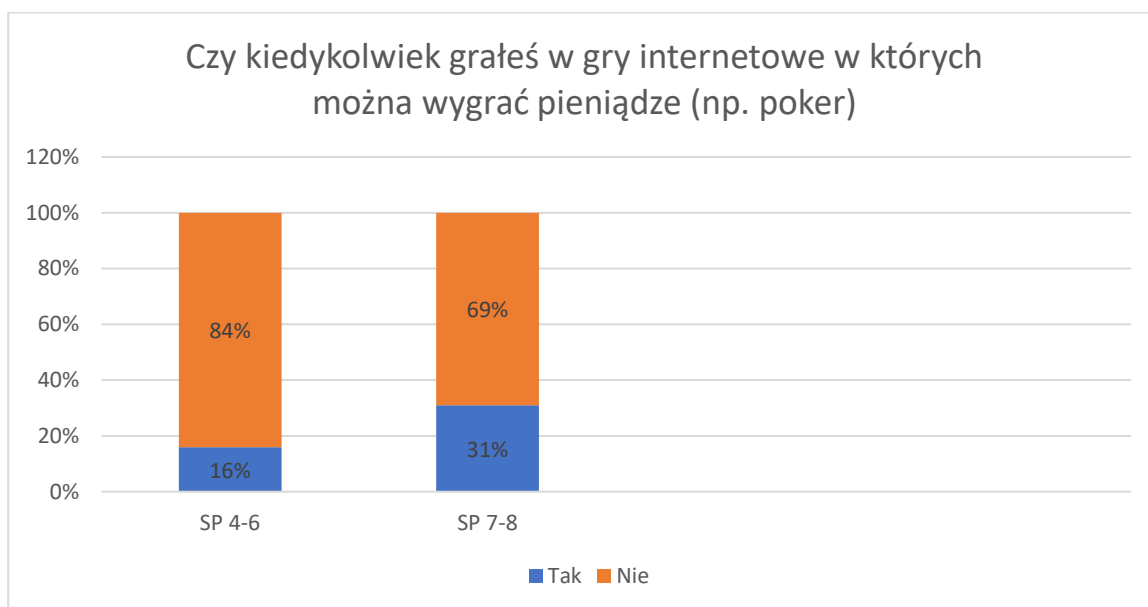


Hazard

Poniższe wykresy ilustrują popularność gier hazardowych wśród młodych mieszkańców gminy Sidra. Większość uczniów nie korzystała nigdy z form „rozrywki” jaką jest gra na automatach (SP 4-6- 75%, SP 7-8- 59%). Aczkolwiek ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest również zauważalny.



W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są mniej popularne wśród dzieci i młodzieży z gminy Sidra. 84% młodszych i 69% starszych uczniów nie ma doświadczenia z tą formą rozrywki.



2. Zjawisko występowania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie oraz uzależnień behawioralnych w Gminie Sidra w opinii mieszkańców

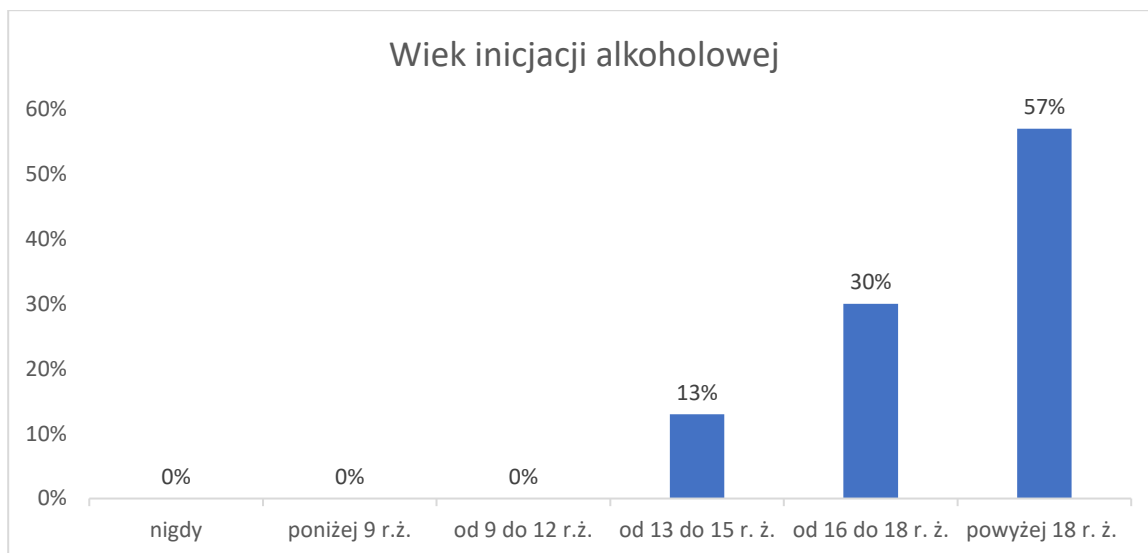
Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie i uzależnień behawioralnych na terenie gminy Sidra była ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców naszej gminy. Analiza powyższych zjawisk w środowisku lokalnym jest częścią diagnozy, która ma na celu określenie skali problemu i wskazanie ewentualnych kierunków jego rozwiązania.

Z danych uzyskanych podczas badań ankietowych wynika, że uzależnienie od alkoholu to jeden z najczęściej zauważanych problemów w naszej gminie.

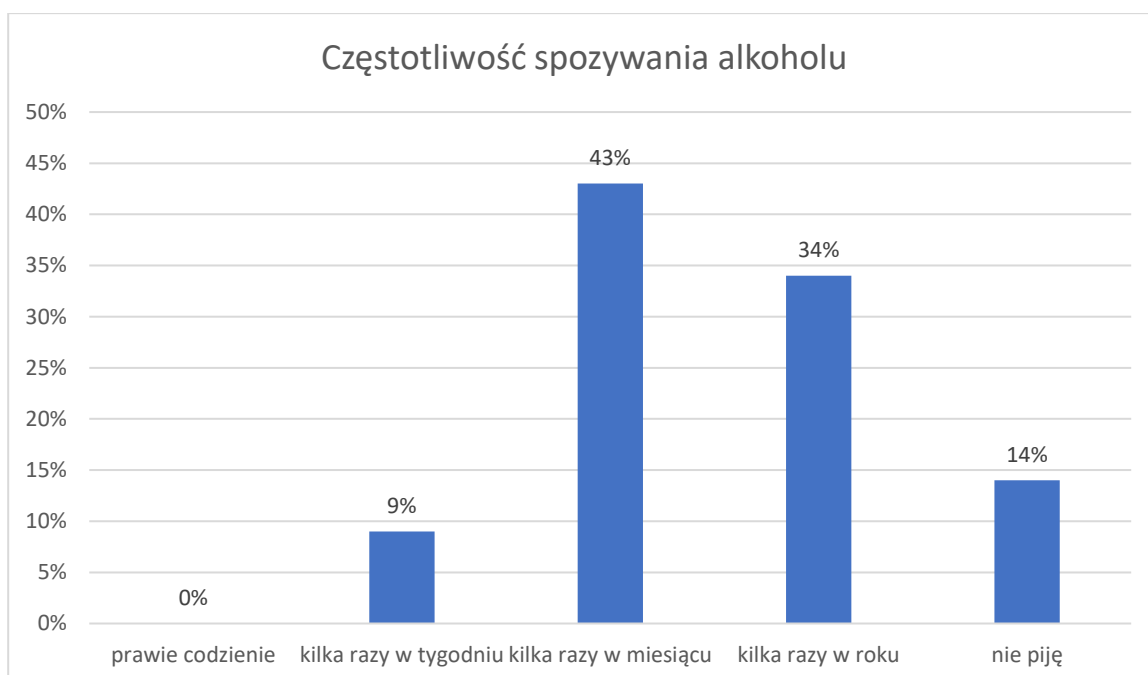
Tabela. Hierarchia problemów społecznych w gminie w ocenie ankietowanych.

Problem	udział % respondentów
Uzależnienie od alkoholu	37 %
Bezrobocie	29 %
Uzależnienie od Internetu	16 %
Ubóstwo	8 %
Przemoc w rodzinie	6 %
Wyjazdy zagraniczne	2%
Nieppełnosprawność	2%

Ponadto w przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwsza z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. 57 % osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek powyżej 18 roku życia. Kolejna wartość odnosi się do wieku między 16 a 18 rokiem życia- 30 %. 13% badanych wskazało, że po raz pierwszy spróbowało alkoholu w wieku między 13 a 15 rokiem życia.

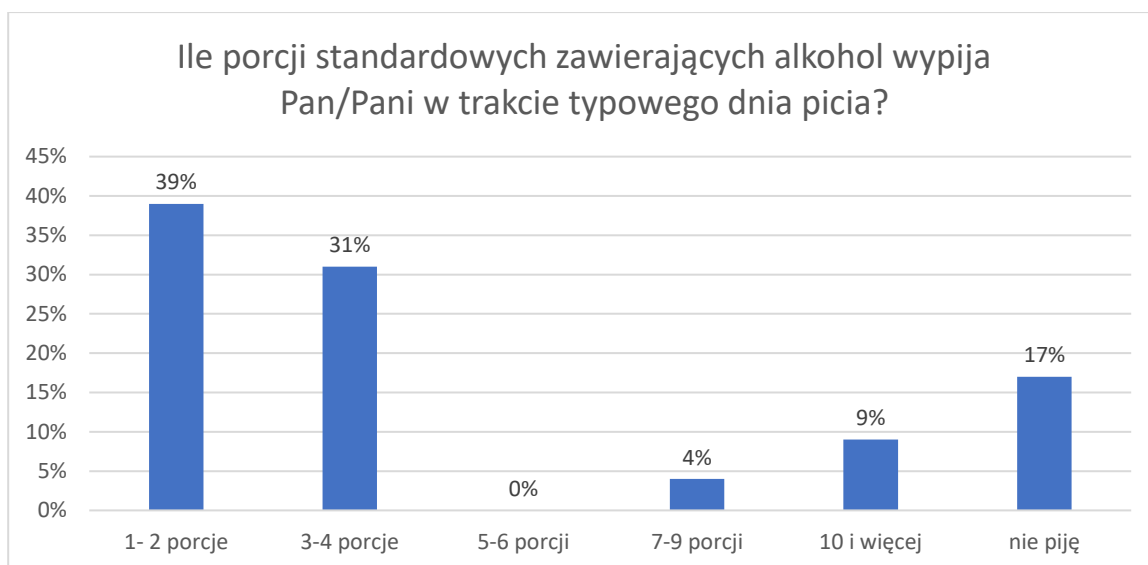


Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. 14% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol kilka razy w miesiącu (43 %) oraz kilka razy w roku (34 %). 9 % mieszkańców pije alkohol raz w tygodniu. Otrzymane wyniki można podsumować stwierdzeniem, że większość badanych mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie.

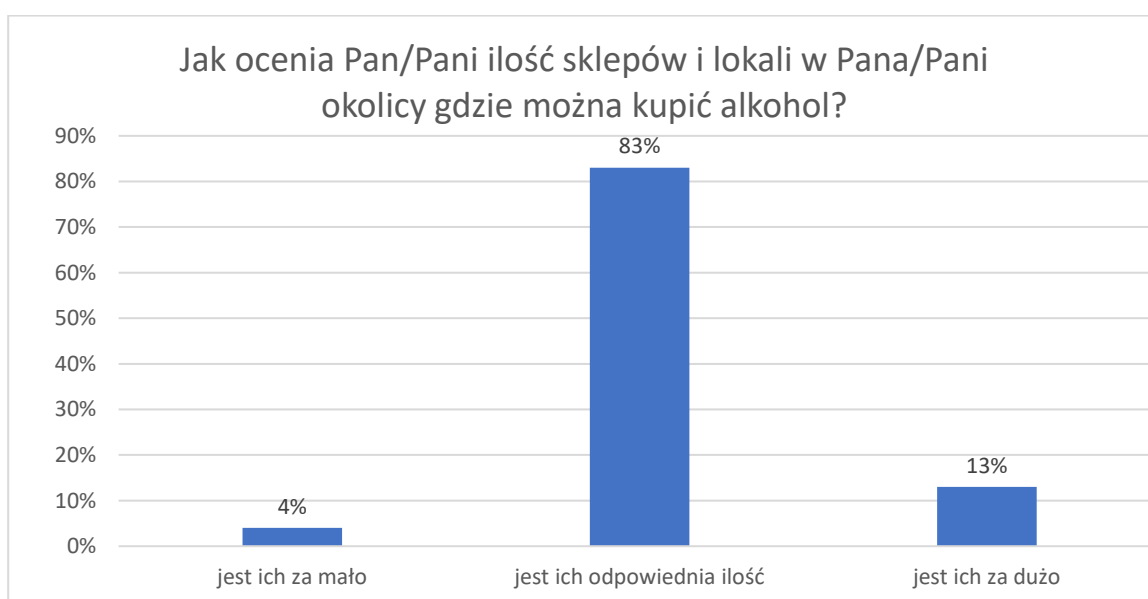


Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważną kwestią jest również jego ilość. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100 % alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani łącznie deklaruwali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 (39%). 31 % osób zadeklarowało ilość rzędu 3-4 porcji. 4% badanych wskazało na 7-9 porcji a 9% badanych wskazało na 10 porcji i więcej. 17% badanych przyznało, że nie piją.

W związku z powyższym, należy uznać, że podani badani mieszkańcy gminy Sidra odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka. Mieszkańcy gminy pija okazjonalnie i jednorazowo spożywają małe ilości alkoholu.



Wśród podanym badaniu mieszkańców gminy Sidra (83%) uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie 13 % respondentów deklaruje, że na terenie jest ich za dużo.



Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

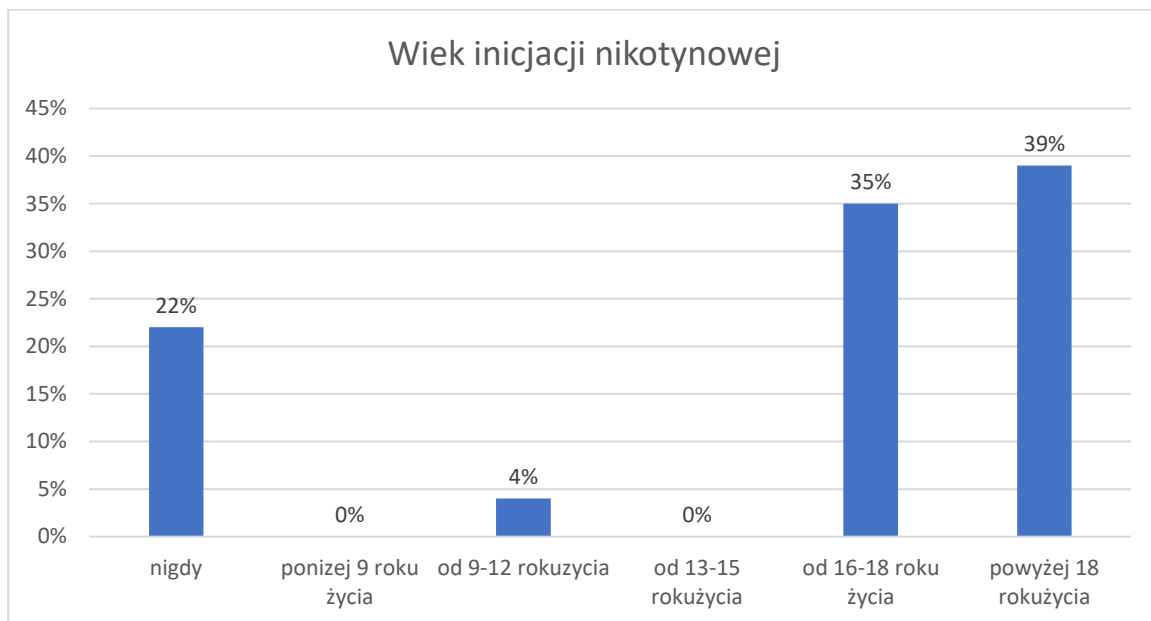
Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Sidra, ponieważ łącznie 65% mieszkańców udzieliło odpowiedzi, że zdecydowanie nie zgadza się z tym twierdzeniem.

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. Łącznie 61% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczyć dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż. Jednocześnie 83% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako nie zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. 57% respondentów nie przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. Również 57% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Także 87 % badanych mieszkańców nie zgadza się z twierdzeniem, że prowadzenie samochodu po spożyciu niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne. 96% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie niewielkich ilości alkoholu.

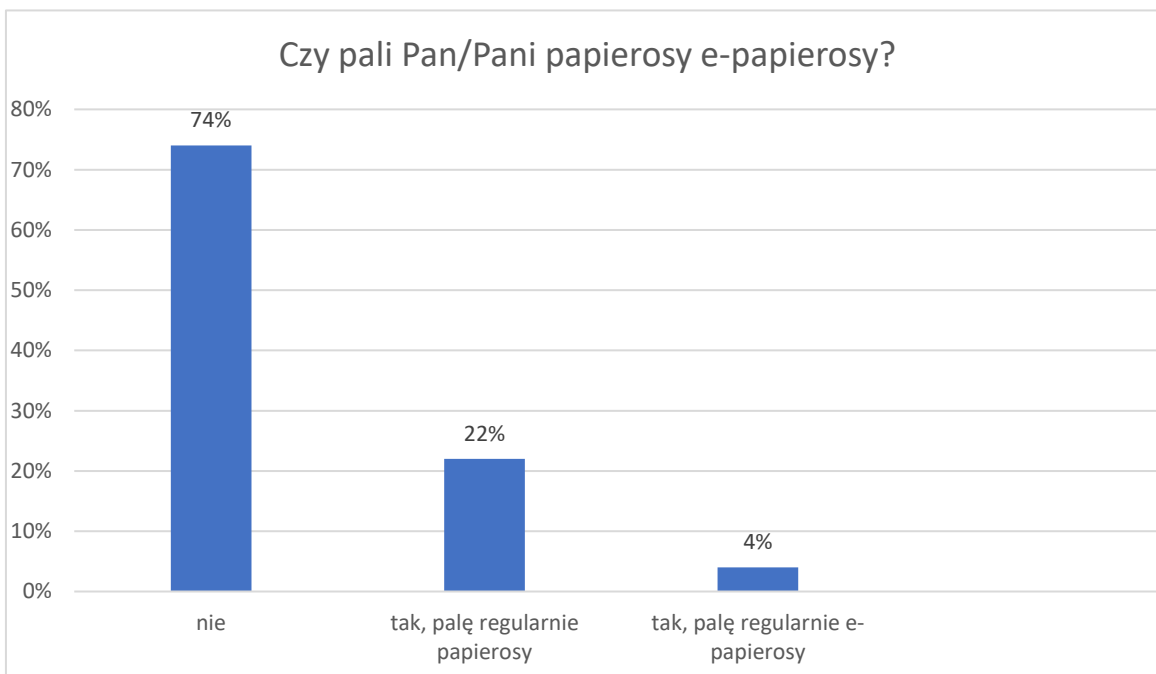
Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż ten zawarty w wódce.	4%	13%	18%	65%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	44%	17%	30%	9%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym	10%	7%	30%	53%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach	20%	23%	20%	37%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych	0%	4%	39%	57%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	9%	0%	4%	87%
Kobiety w ciąży mogą pić niewielki ilości alkoholu.	0%	0%	4%	96%

Kolejna poruszona kwestią w przeprowadzonym badaniu były substancje psychoaktywne: nikotyna, narkotyki i dopalacze. Okazuje się, że 39% respondentów zapaliło pierwszego papierosa jako osoby

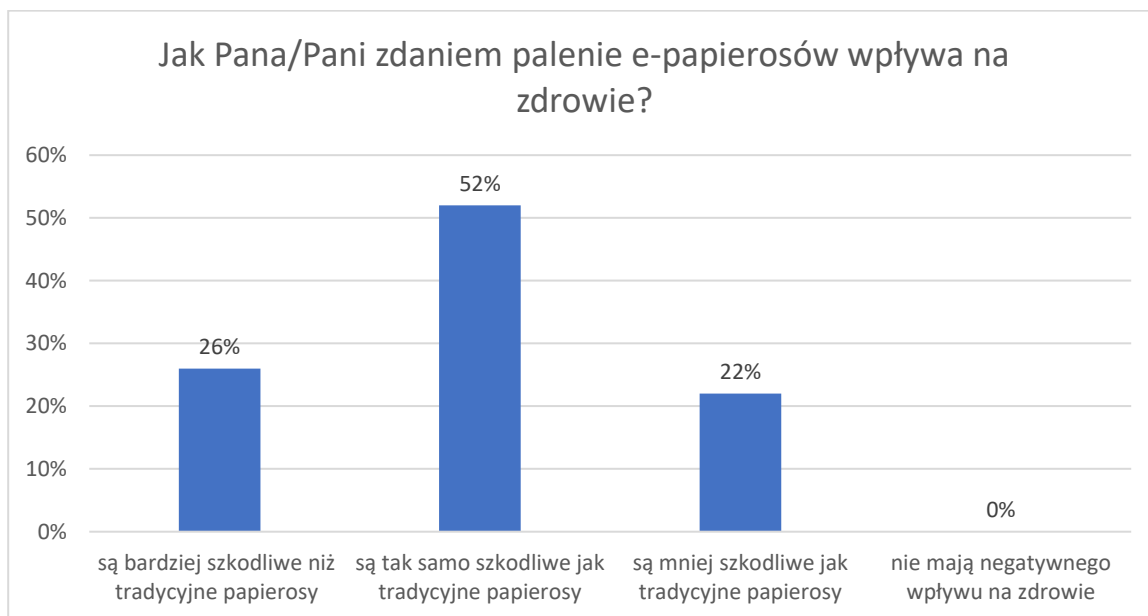
pełnoletnie. Kolejne 35% mieszkańców wskazało na wiek między 16 a 18 rokiem życia, a 4% na wiek między 9 a 12 rokiem życia. Warto jest zauważyć, że 22% badanych nigdy nie paliło.



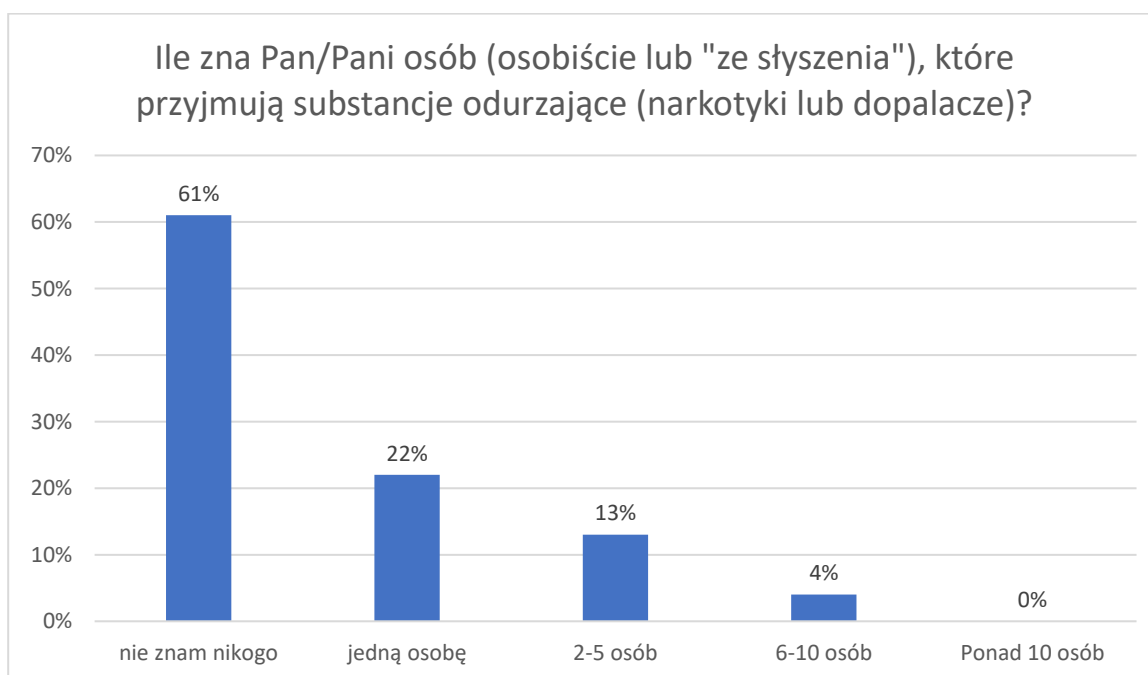
74% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów. Regularnie pali papierosy 22% respondentów, a 4% respondentów pali regularnie e-papierosy.



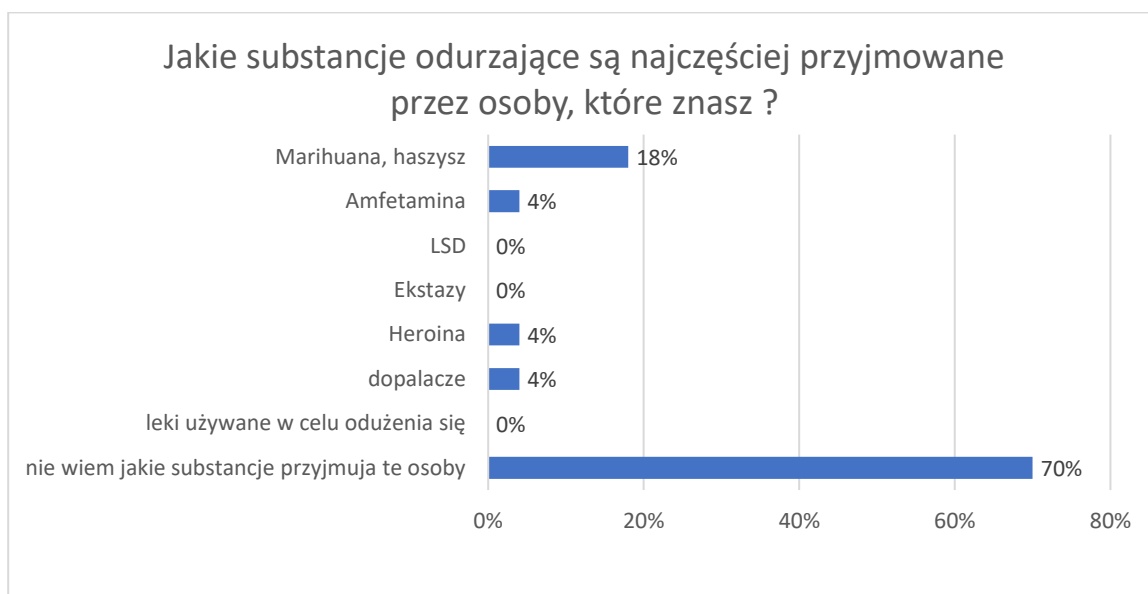
Ze względu na rosnącą popularność e-papierosów mieszkańcy zostali zapytani, co sądzą o ich szkodliwości. Producenci tych wyrobów sugerują, że stanowią one zdrowsze odpowiedniki klasycznych papierosów. Istotnie nie zawierają one substancji smolistych, jednak nadal dostarczają one nikotyny- substancji o działaniu psychoaktywnym, skutkującej wieloma negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi. Aż 52 % respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, jak klasyczne papierosy. Aczkolwiek 22% uważa, że są one mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy. 26% badanych jest przeciwnego zdania, stwierdzając że są bardziej szkodliwe niż tradycyjne papierosy.



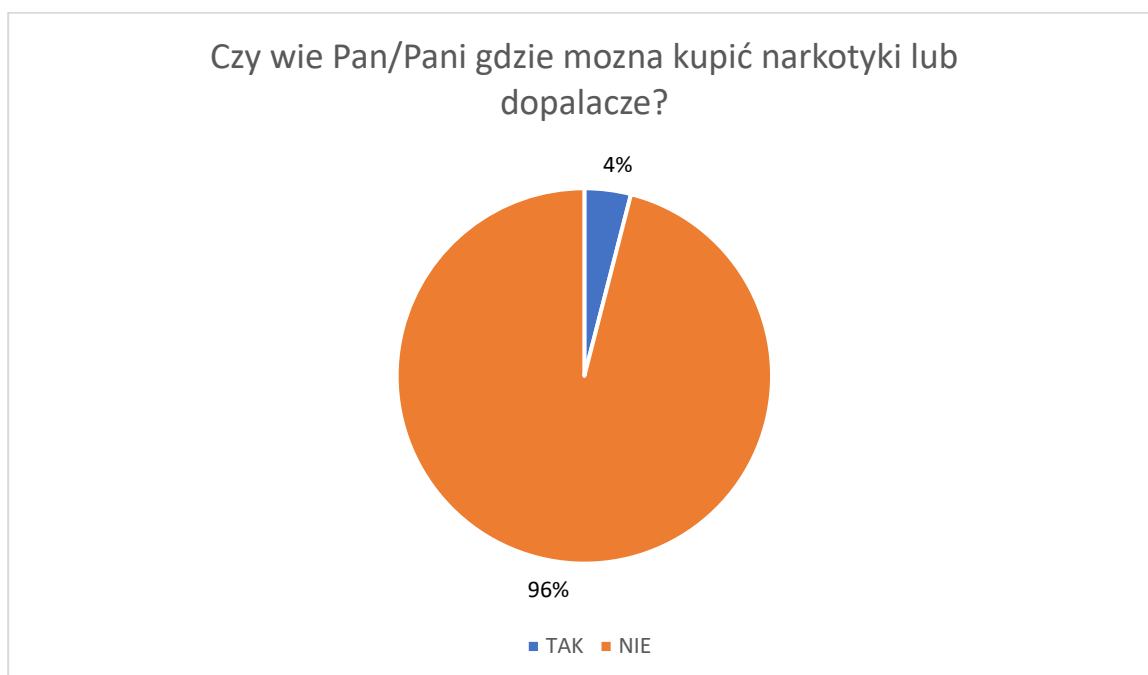
Kolejnym pytaniem w przeprowadzonym badaniu dotyczyło osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki. 22% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 61% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.



Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz, amfetamina heroina i dopalacze. 70% badanych nie wie jakie substancje przyjmują osoby zażywające środki psychoaktywne.

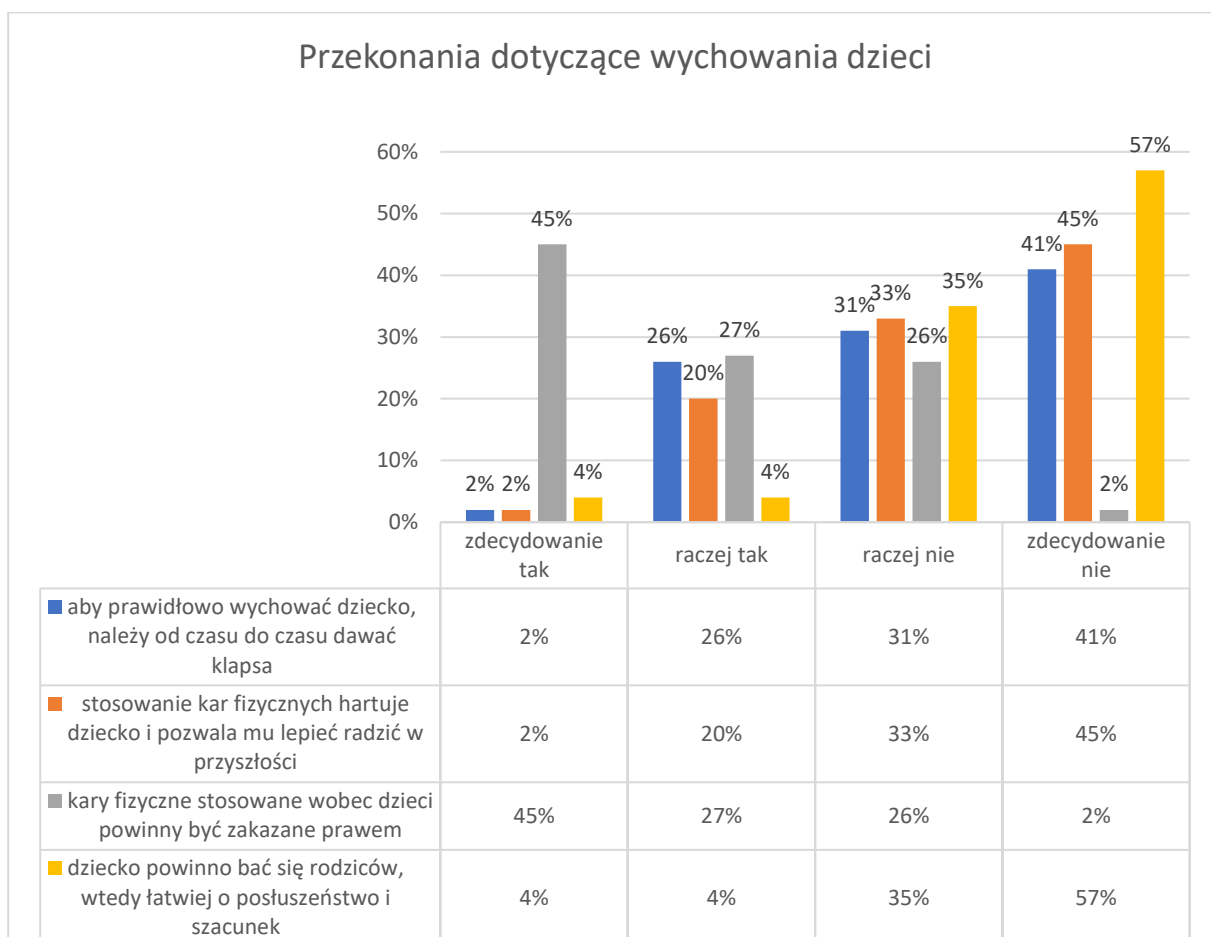


96% respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

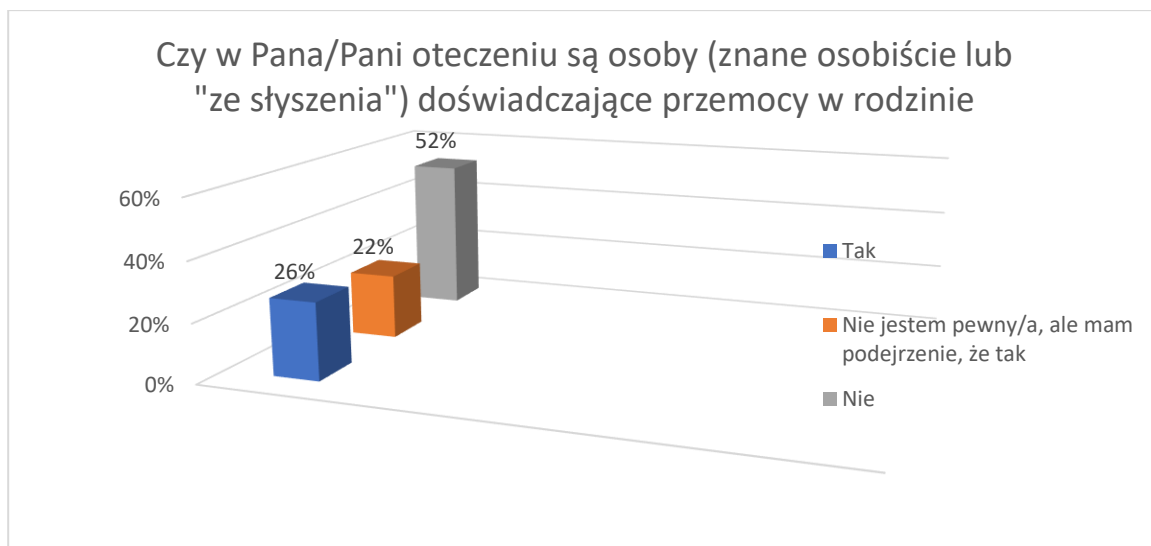


Mieszkańcom w przeprowadzonym badaniu zadano również pytania dotyczące problemy występowania przemocy w rodzinie. Respondenci w pierwszej kolejności zostali zapytani o przekonania dotyczące wychowania dzieci (otrzymali propozycję czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci). Poniższe wartości pozwalają sądzić, że większość badanych nie przejawia

postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” w większości spotkało się z odrzuceniem- łącznie 72% mieszkańców nie zgadza się z takim stwierdzeniem. Dodatkowo, łącznie 78 % badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartują dziecko i pozwala mu lepiej radzić sobie w przyszłości. 45% badanych zgadza się, aby kary fizyczne stosowane wobec dzieci były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 92 % respondentów.



Zjawisko przemocy w rodzinie jest niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowania sprawcy lub go usprawiedliwiają. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie. Wyniki badań wskazują, że 26% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, 22% podejrzewa, że tak się dzieje.



Mieszkańcy w 100% zadeklarowali, że wiedzą do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 92% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

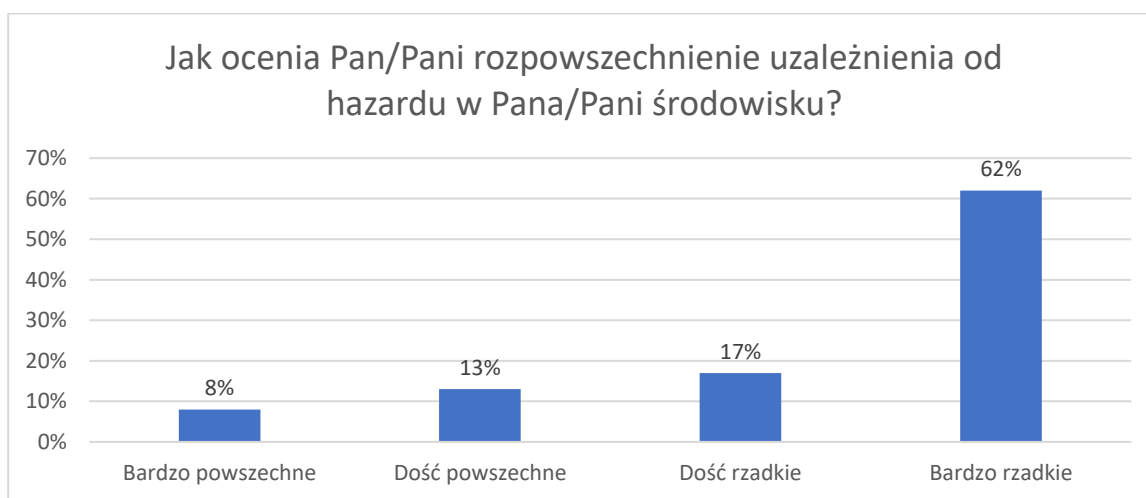
W społeczeństwie obecnie jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. 87% mieszkańców Gminy Sidra nie jest skłonnych myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie, co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje nie tylko w domach z marginesu społecznego. Ponadto, łącznie 92% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. 87% respondentów nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowana przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać. Łącznie 92% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowana przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	48%	44%	4%	4%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	9%	4%	35%	52%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	92%	8%	0%	0%

Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać	0%	0%	13%	87%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	4%	4%	13%	79%

Hazard

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców gminy Sidra o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki. W ocenie łącznie 79% przebadanych mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość rzadkie. 8% respondentów uważa natomiast, że jest to bardzo powszechny problem w ich środowisku lokalnym.

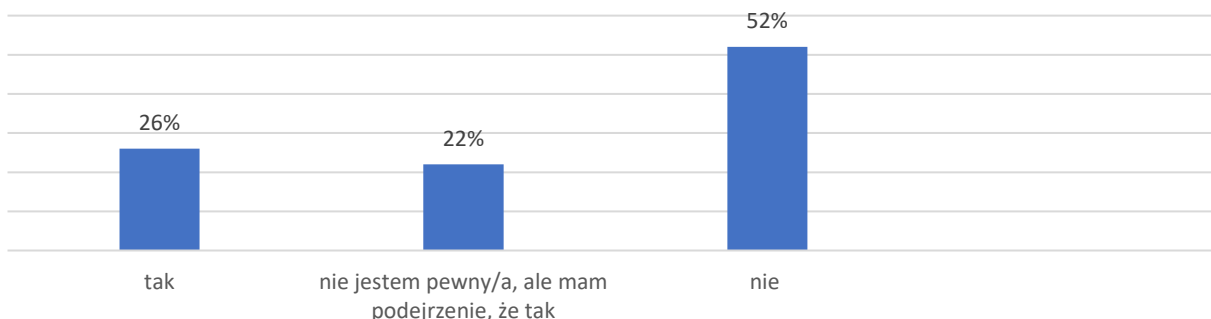


Cyberprzemoc i uzależnienie od Internetu

Kolejnym zagadnieniem badanych w ramach ankiety jest cyberprzemoc. Zjawisko cyberprzemocy definiuje się jako przemoc z użyciem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne. Podstawowymi formami tego zjawiska to: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem Sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem Sieci oraz podszywanie się w Sieci pod kogoś wbrew jego woli.

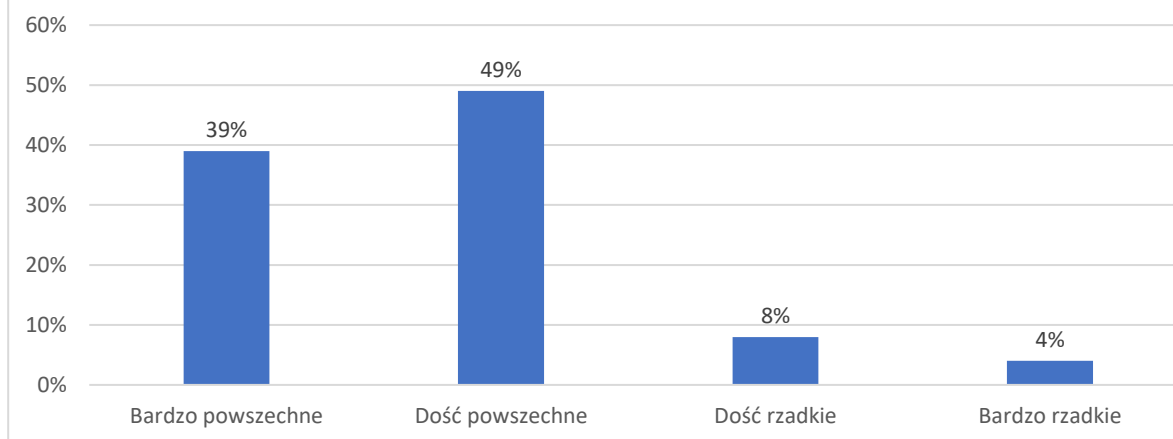
Badania wykazały, że cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności pewien problem. Mianowicie, 26% badanych ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamanie na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), a 22% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało.

Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby znane (osobiście lub ze "słyszenia") które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniestawienia)?



Niepokojące są dane związane z subiektywnym uzależnieniem od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. Łącznie 88% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym. Tylko 8% ocenia je jako rzadkie, a 4%- bardzo rzadkie zjawisko.

Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od komputerów/internetu w Pana/Pani środowisku?



3. Dostępność alkoholu w Gminie Sidra

Na dzień 31.12.2021 r. w gminie funkcjonowało 6 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2021 r. wynosiła 3319 osób w tym osoby dorosłe 2777. Jak wynika na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych posiadający zezwolenie w gminie Sidra przypada około 390 dorosłych mieszkańców.

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególnie obraz problemów związanych z alkoholem występującym w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, to oni spotykają się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób

nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znacznym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. Dlatego też badaniom zostały przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Sidra. Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postaw sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień.

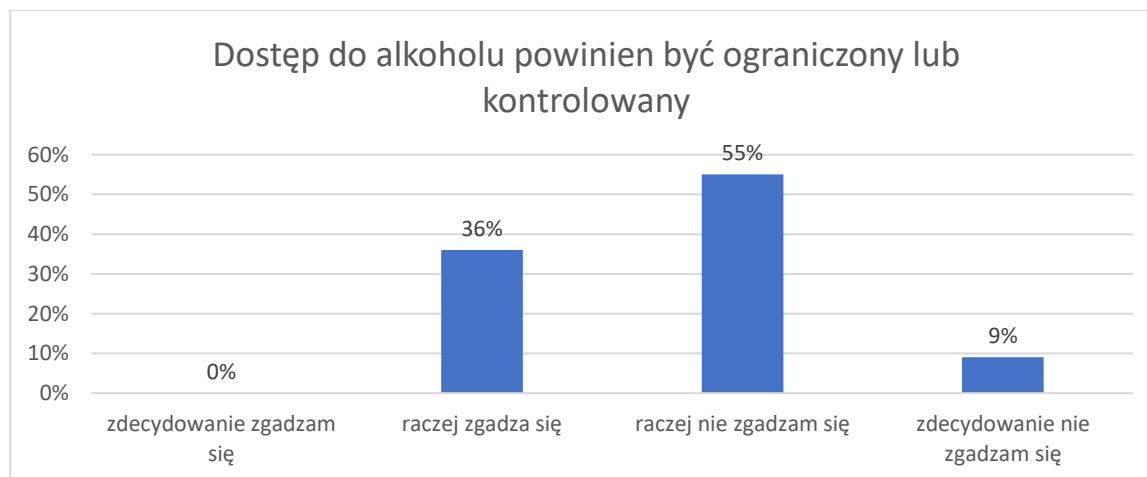
- sprzedaży alkoholu nieletnim,
- sprzedaży alkoholu nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemne sytuacje zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców napojów alkoholowych było określenie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

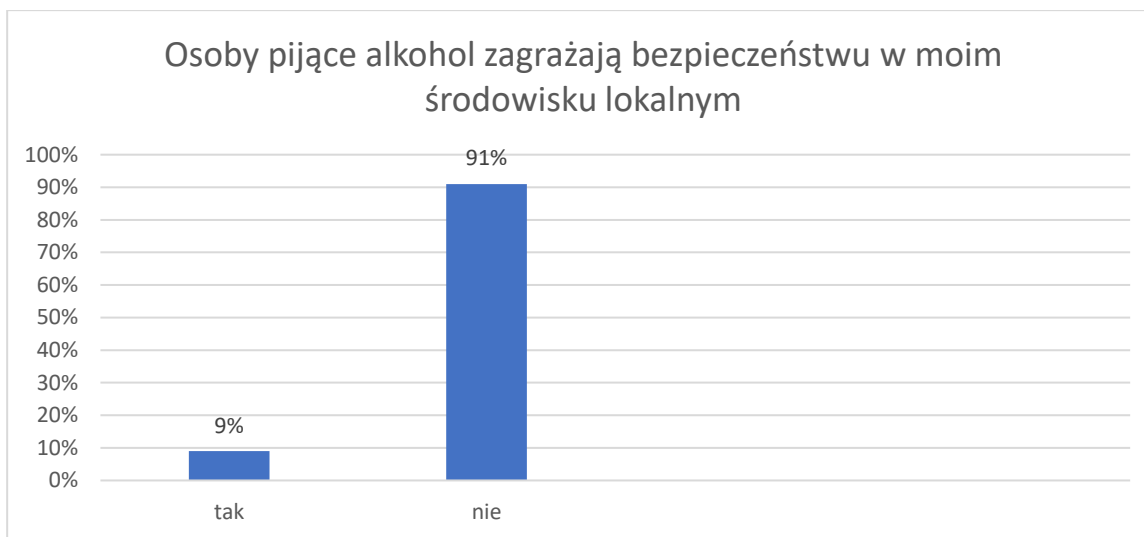
Łącznie 82% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadza się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy to o wysokim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.



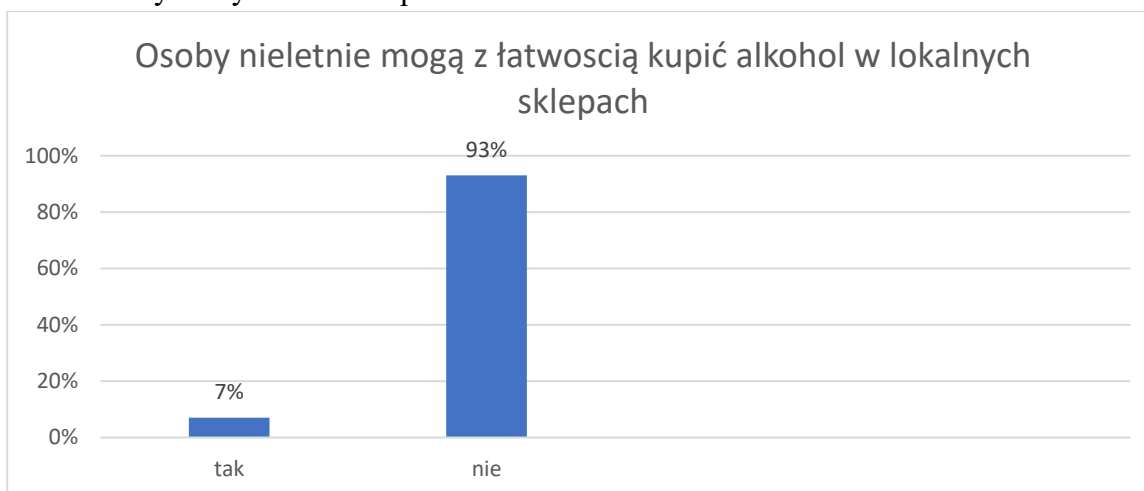
Łącznie 64% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych nie powinien być ograniczony lub kontrolowany. 36% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli, że dostęp ten powinien podlegać kontroli.



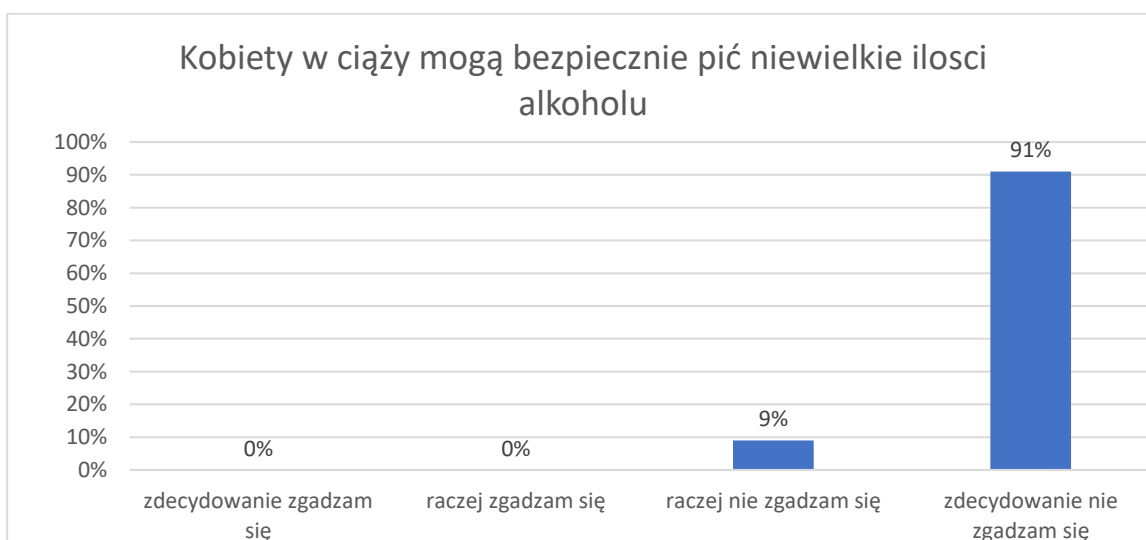
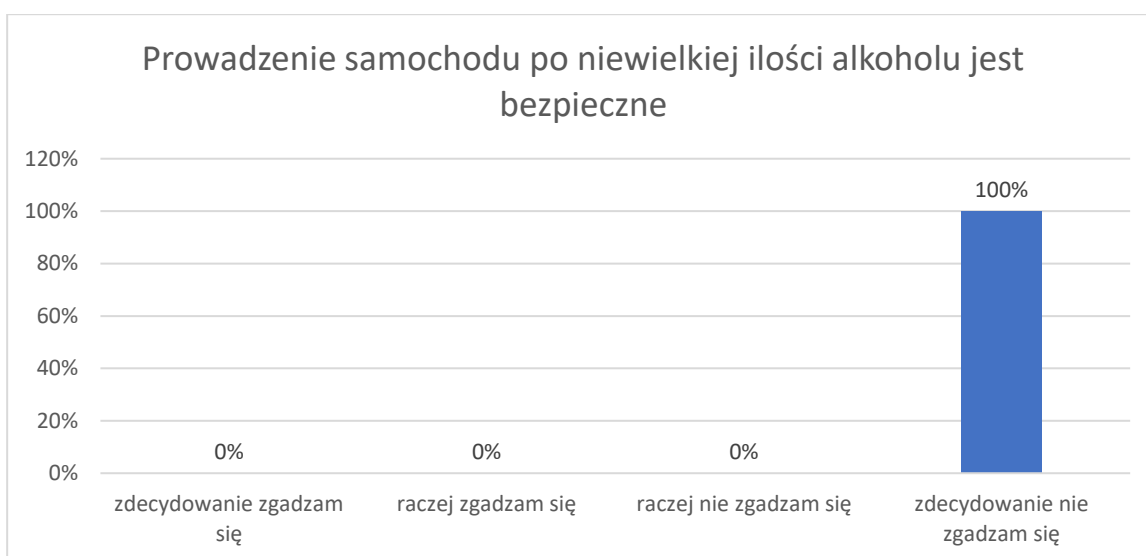
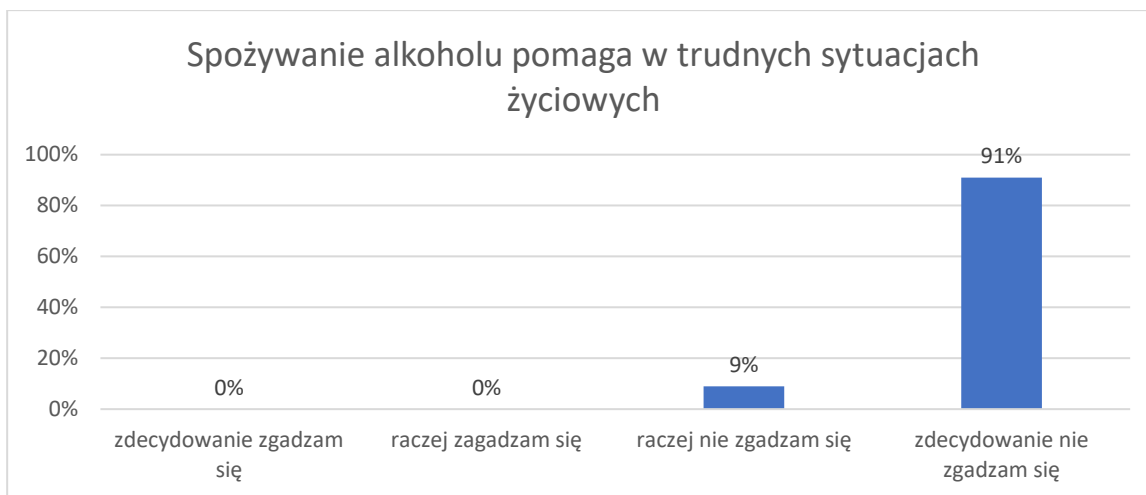
Łącznie 91% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol nie zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. Natomiast 9% badanych sprzedawców wyraża zdanie przeciwne.



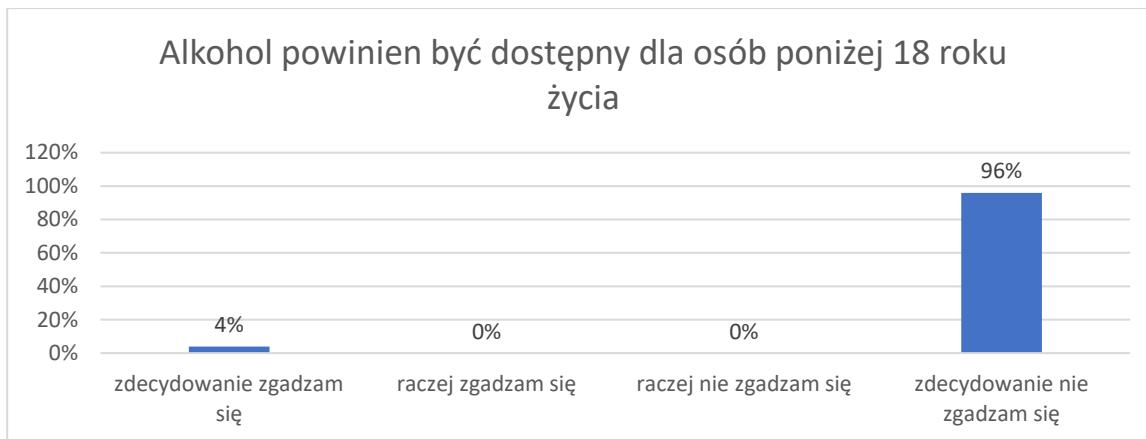
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. 93% sprzedawców przychyliła się do stwierdzenia, że zakup ten nie jest łatwy. Natomiast 7% ankietowanych wyraża zdanie przeciwne.



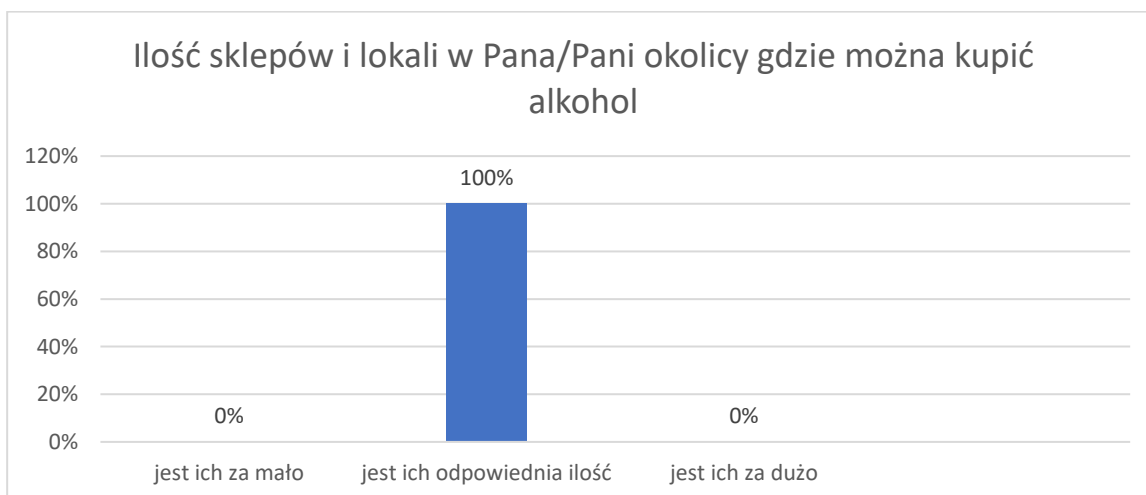
100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych oraz 100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Również łącznie 100 % sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.



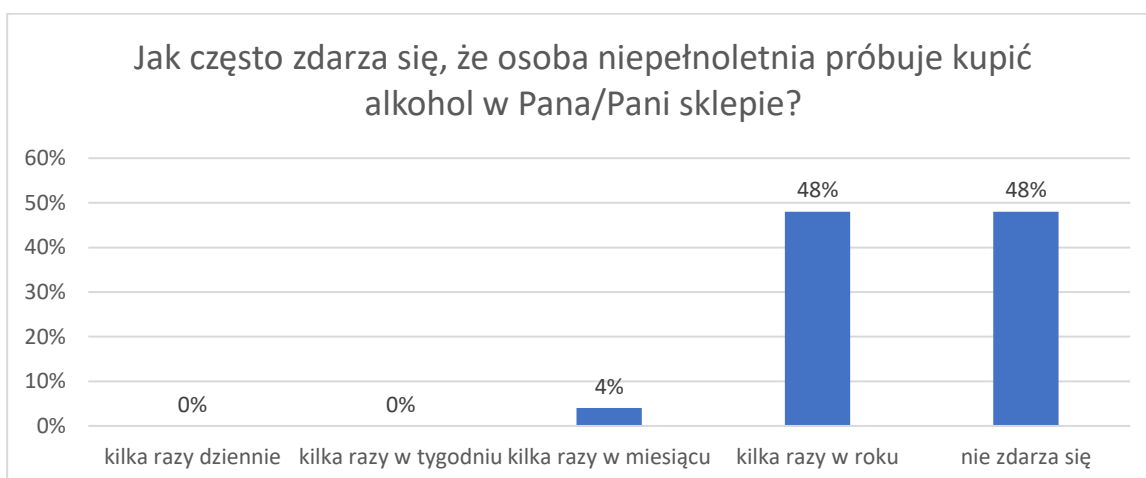
96% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Sidra uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.



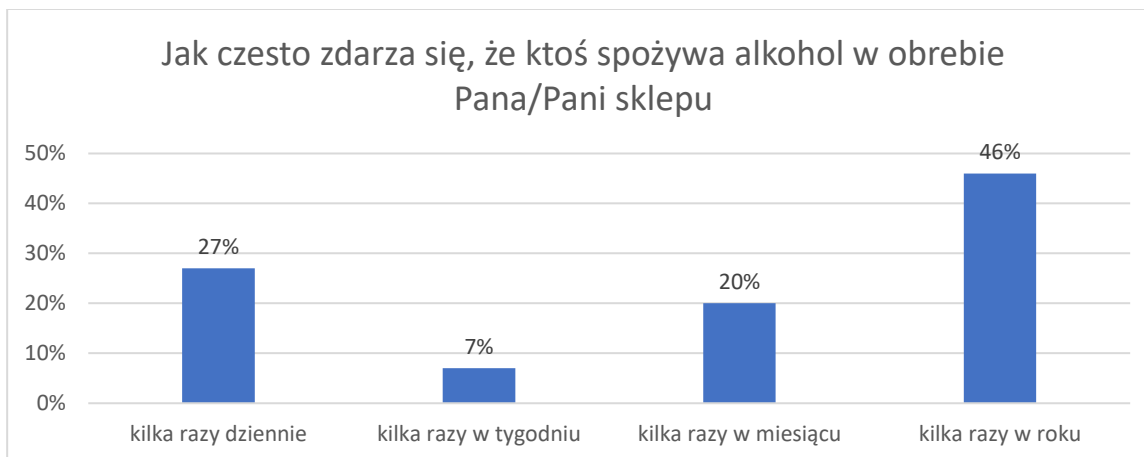
100% badanych uważa, że w okolicy jest odpowiednia ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych.



Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Sidra deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy miesiącu (4%). Pozostałe wartości odnoszą się do prób zakupu alkoholu kilka razy w roku (48%) oraz taka sytuacja się nie zdarzyła (48%).

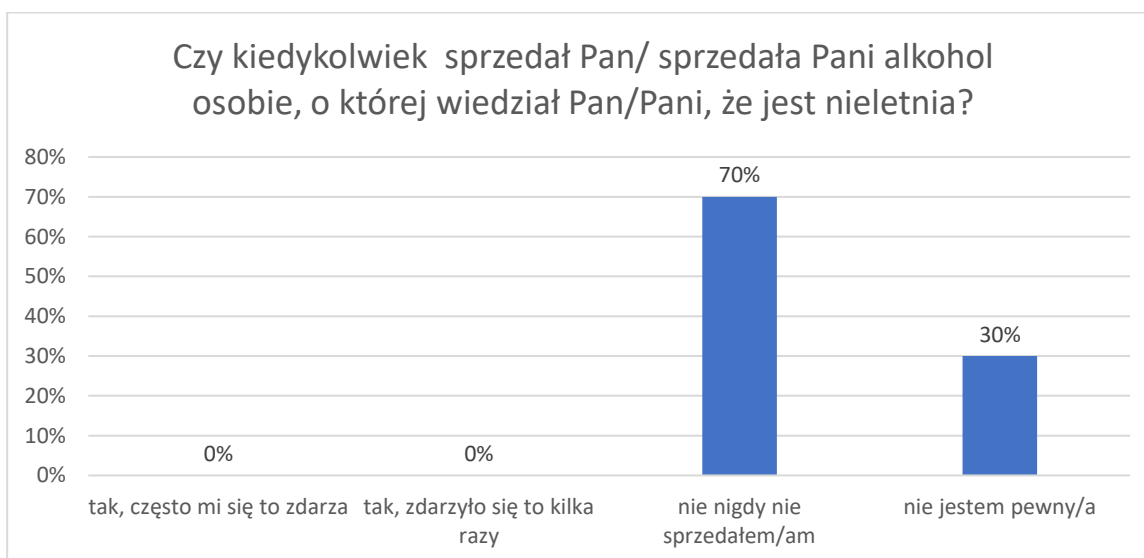


Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być częstym zjawiskiem. 27 % badanych stwierdziło, że zdarza się kilka razy dziennie, 7% kilka razy w tygodniu, 20% kilka razy w miesiącu, a 46 % kilka razy w roku.

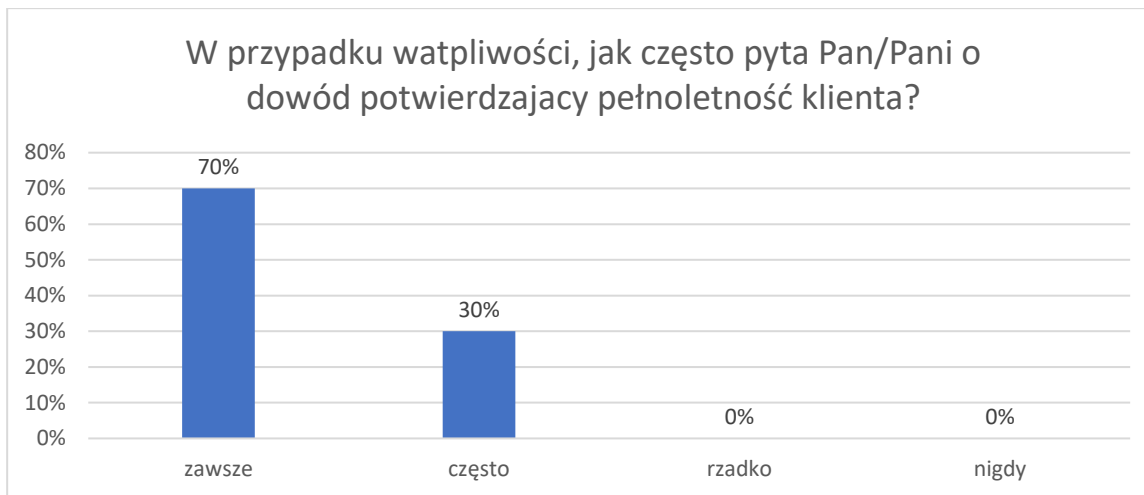


100% przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miło miejsca nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

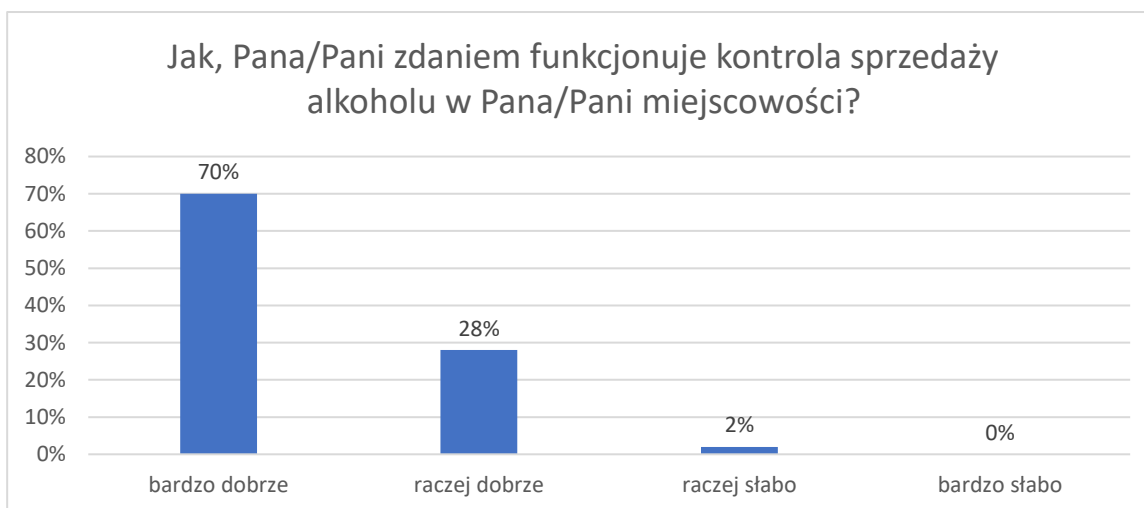
Natomiast 70% sprzedawców napojów alkoholowych z gminy Sidra deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletności. 30% badanych stwierdziła, że nie była pewna czy osoba której sprzedała alkohol była pełnoletnia.



W przypadku wątpliwości, co do wieku, 70% badanych zawsze sprawdza dowód potwierdzający wiek klienta. 30% często pyta o dowód potwierdzający pełnoletność klienta.



Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Sidra. Łącznie aż 98% badanych oceniło jej funkcjonowanie bardzo dobrze i raczej dobrze. Natomiast 2% sprzedawców oceniło ją raczej słabo.



4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sidrze

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szczególności inicjuje działania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Zajmuje się również rozpatrywaniem spraw związanych z procedurą zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, motywuje osoby uzależnione do podjęcia leczenia, podaniu się badaniom w celu określenia stopnia uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego, kieruje także wnioski do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Komisja opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dokonuje kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych biorą również udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Tabela. Ilość wszczętych postępowań przez Komisję w stosunku do osób nadużywających alkoholu do podania się leczeniu uzależnienia oraz ilość osób z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne w związku z nadużywaniem alkoholu przez te osoby

Rok	2018	2019	2020	2021
Ilość wszczętych postępowań dot. podania się leczeniu uzależnienia	8	21	8	4
Ilość osób z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne	14	17	12	17

Źródło: Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sidrze

Ponadto rozwiązywaniem problemów alkoholowych i profilaktyką w gminie zajmują się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sidrze oraz policjanci z Komisariatu Policji w Dąbrowie Białostockiej. W ocenie pracowników socjalnych wiele rodzin i osób nie przyznaje się do problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. Pracownicy ośrodka w ramach pracy socjalnej motywują osoby uzależnione i pijące szkodliwie do podjęcia leczenia, kontaktu ze specjalistami. Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Dąbrowie Białostockiej zgłaszali interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta” których ilość przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Ilość zgłoszonych przez Policję interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta”

Rok	2018	2019	2020	2021
Ilość interwencji	17	17	11	10

Źródło: Dane z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sidrze

5. Podsumowanie

Dzieci i młodzież szkolna

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych ankiet uczniowie klas młodszych jak i starszych zadeklarowali, że spróbowali alkoholu tylko raz lub przyznali się do kilkukrotnego spożycia alkoholu. Zdecydowana większość badanych udzieliła odpowiedzi, że w chwili obecnej nie pije alkoholu. Jeśli chodzi natomiast substancje psychoaktywne papierosy należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę w grupie uczniów starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Należy również zwrócić uwagę na przekonania uczniów dotyczące substancji psychoaktywnych. Z odpowiedzi udzielanych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest odczuwalny. Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem oraz preferowana byłaby także profilaktyka zachowań agresywnych. (np. warsztaty szkolne, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad sposobami rozwiązania konfliktów, bez używania przemocy). W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja na temat Cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspierania świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami,

czy poszerzania wiedzy z zakresu ochrony własnych danych. Dodatkowo, należy mieć na uwadze, że należy wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające pasje uczniów, tak aby były one bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż przeglądanie stron internetowych, które oferują niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy im pomóc w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączyć w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związanych z przedmiotem lekcji.

Dorośli mieszkańcy gminy

Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Sidra odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Jednak największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu i są to 1-2 porcje standardowe. Wydaje się konieczne przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Sidra kampanii informacyjnej na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencjach społecznych związanych z jego nadmiernym spożywaniem. Należy również zwrócić uwagę na profilaktykę na temat substancji psychoaktywnych tj. papierosy i narkotyki. Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie występuje na terenie Gminy Sidra. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą tego zjawiska. Niepokojące są również dane związane z zjawiskiem cyberprzemocy i uzależnieniem od Internetu. Wydaje się zatem konieczna szeroka edukacja na temat Cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród sprzedawców napojów alkoholowych pozwalają sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej większość badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowód potwierdzający wiek. Jednak w przypadku zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu gminy Sidra, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Spora część starszych uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej 18 roku życia.

IV. Adresaci programu

Gminny program, skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Sidra, którzy spotykają się ze zjawiskiem nadużywania alkoholu, narkotyków, nikotyną oraz uzależnieniami behawioralnymi i ich konsekwencjami dla zdrowia.

W szczególności beneficjentami Programu są:

1. dzieci i młodzież;
2. rodzice, opiekunowie i nauczyciele;
3. konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych;
4. osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione;
5. rodziny osób z problemem uzależnień;
6. kobiety w ciąży;
7. pracownicy podmiotów działających na terenie gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień;
8. osoby nadużywające substancje psychoaktywne;
9. osoby palące szkodliwie;
10. inne osoby dorosłe, w tym kierowcy.

V. Zakres zadań, finansowanie i realizator programu

Zakres zadań

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2026 stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Program uzupełniono o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych.

W latach 2023-2026 r. w szczególności będą realizowane i finansowane takie działania programu jak:

- 1) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii skierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży, prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów,
- 2) podejmowanie działań o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym dla rodziców, nauczycieli,
- 3) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- 4) udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,

Mając na celu wykonanie powyższych zadań w latach 2023- 2026 planuje się podjąć następujące działania:

- 1) dofinansowanie wyjazdu na kolonie, obozy i wycieczki z program zajęć profilaktycznych /socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 2) wdrażać i sfinansować profesjonalne programy profilaktyczne w szkołach, mające na celu: uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu, rozwijanie tolerancji, radzenia sobie z trudnymi emocjami,
- 3) wspierać programy i przedsięwzięcia profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii, w tym opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych np. gazetki, imprezy okolicznościowe,
- 4) finansowanie i organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, propagowanie idei trzeźwego oraz zdrowego stylu życia,
- 5) organizacja zajęć (spotkań) grupowych informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i zażywania narkotyków oraz z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu i komputera przez dzieci i młodzież, ,
- 6) wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży,
- 7) organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych z odniesieniem profilaktycznym,
- 8) prowadzić rozmowy z osobami nadużywającymi alkohol,
- 9) motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii,
- 10) podejmowanie czynności zmierzających do wydania przez sąd postanowienia o obowiązku podania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych i wyrządzających swym pićmi poważne szkody społeczne i nie chcące podać się leczeniu (wynagrodzenia dla biegłych sądowych, wynagrodzenia specjalistów: psychiatry i psychologa za przeprowadzenie badań i wydanie opinii w przedmiocie

uzależnienia od alkoholu);

11) podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie- rozmowy, negocjacje rodzinne, realizacja programów profilaktycznych o tej tematyce dla uczniów szkół podstawowych,

12) zakup i upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce uzależnień oraz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy w tym obowiązujących procedur interwencyjno-pomocowych,

13) przestrzegać zasad obowiązujących przy wydawaniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych uchwałami Rady Gminy,

14) współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Policją w sprawie podejmowania działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działania kontrolne, mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,

15) organizacja i dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych,

16) kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu na szkolenia i dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki,

17) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wynagrodzenia dla członków komisji za udział w jej pracach i posiedzeniach za każde posiedzenie komisji:

a) Przewodniczący Komisji- 250 zł brutto,

b) Członkowie Komisji- 200,00 zł brutto.

Finansowanie Programu

Finansowanie realizacji zadań określonych w programie będzie dokonywane w ramach posiadanych środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i odbywać się będzie na zasadzie zawierania umów mających charakter zakupu usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych.

Realizator programu

Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Sidra jest Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sidra na lata 2019-2028 i będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sidrze, przy współpracy:

- 1) z dyrektorami szkół z terenu gminy,
- 2) z Przychodnią Zdrowia,
- 3) z Komisariatem Policji w Dąbrowie Białostockiej,
- 4) z Sądem Rejonowym.

VI. Monitoring Programu

Monitoring programu prowadzony będzie przez:

1. Wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu uzależnień i przemocy w rodzinie na terenie gminy Sidra
2. Analizę danych na temat uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.
3. Informacje z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego,
4. Sporządzenie raportu z wykonania w danym roku Programu i efektów jego realizacji oraz przedłożenie go Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.